

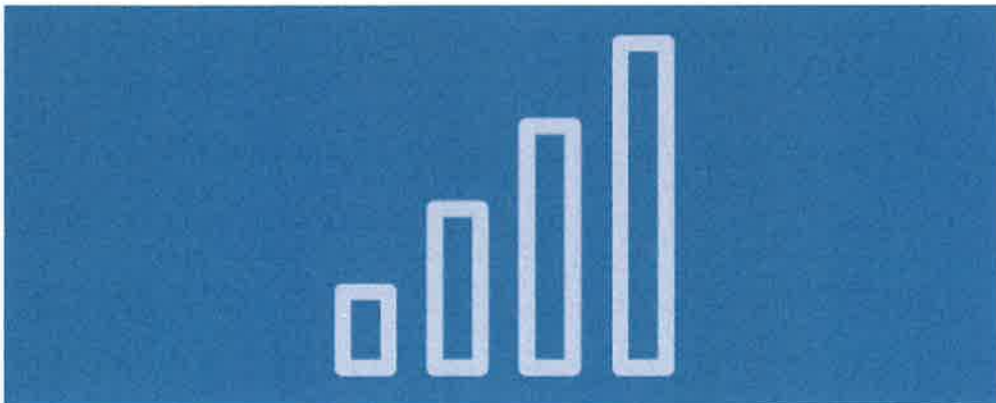

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Leders beretning

Nøkkeltall 2018

Om domstolene i Norge

Årets aktiviteter og resultater

Styring og kontroll

Fremtidsutsikter

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Leders beretning

Styreleder Bård Tønder og direktør Sven Marius Urke

Av Bård Tønder (styreleder) og Sven Marius Urke (direktør).

Domstolene i Norge har også i 2018 vært velfungerende og uavhengige med høy tillit i samfunnet. Domstolene fremmer rettssikkerheten og verner om rettssamfunnet. I 2018 fikk Norges domstoler et tydelig og felles strategisk målbilde gjennom «Domstolene 2025».

Domstolene og Domstoladministrasjonen (DA) skal jobbe mot fire mål;

- En bruker- og utviklingsorientert konfliktløser
- Digitalt rettsliv
- Samsvar mellom ressurser og oppgaver
- Styrket uavhengighet

Det viktigste satsingsområdet i 2018 har vært en modernisering av domstolene gjennom utvidet bruk av digitale arbeidsmåter og digital kommunikasjon.

For en bedre og mer effektiv oppfyllelse av de strategiske målene har DA gjennomført en omorganisering i 2018, som blant annet innebærer en

endring fra sju til fem avdelinger. Blant disse er opprettelsen av en ny avdeling for Innovasjon og domstolutvikling.

Samfunnsendringer med økt digitalisering, redusert bemanning og økt kompleksitet i saker stiller store krav til domstolens ledere. Derfor gjennomføres det konkrete kompetansetiltak i domstolene rettet mot endringsledelse og virksomhetsutvikling.

En bruker- og utviklingsorientert konfliktløser

Et best mulig faktagrunnlag er viktig for å forbedre og utvikle nye løsninger til brukere og medarbeidere i domstolsektoren. Derfor ble det gjennomført flere brukerundersøkelser i 2018, blant annet en nasjonal vitneundersøkelse, en brukerundersøkelse blant statsadvokater, brukerundersøkelser blant landets meddommere, og en internasjonal lekdommerundersøkelse. Dette understreker intensjonen om å være tett på brukerne i utviklingen av domstolene fremover.

For at parter og aktører skal oppleve en mer standardisert, åpen og forutsigbar prosess ved de ulike domstolene øker bruken av felles løsninger. Et eksempel er utvikling av en nasjonal veileder for behandling av foreldretvister.

I 2018 vedtok styret i Domstoladministrasjonen at alle lagmannsretter over tid skal tilføres juridiske utredere som skal støtte dommerne i deres arbeid. En tilsvarende ordning er allerede på plass i Høyesterett. Så langt er det Gulating og Borgarting lagmannsretter som har innført denne ordningen. Videre utrulling vil bli gjennomført etter hvert som økonomien tillater det.

Digitalt rettsliv

En ny teknisk plattform for elektronisk samhandling mellom politi og påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorgen ble utviklet og tatt i bruk i 2018.

I 2018 tok Høyesterett i bruk saksbehandlingssystemet Lovisa og dermed har alle de alminnelige domstolene et felles utgangspunkt for digitaliseringsarbeidet fremover. I 2018 ble det videre lagt til rette for digitale hovedforhandlinger og fengslinger i alle de alminnelige domstolene.

Alle de alminnelige domstolene tok i bruk Aktørportalen i løpet av 2018 og digital kommunikasjon mellom disse domstolene og advokatene er nå obligatorisk i sivile saker. Prosjektet Digitale domstoler skal sikre at landets største tingretter, lagmannsrettene og Høyesterett har en digitalisert rettsprosess i 2022. Alle dommerne i prosjektet fikk nye pc-er i 2018 og det ble gjennomført kompetansetiltak for dommere og saksbehandlere i nye digitale arbeidsmåter.

Prosjektet Opptak i retten i Nord-Troms tingrett og Hålogaland lagmannsrett er i rute, og det ble gjennomført opptak av lyd og bilde i tingretten som er avspilt i ankesaker for lagmannsretten i 2018.

Samsvar mellom ressurser og oppgaver

Regnskap og økonomifunksjonen i domstolene ble besluttet samlet i 2018. Dette er et viktig effektiviserings- og ressursbesparingstiltak.

Et viktig utviklingsområde i Domstolene 2025 er å legge til rette for bruk av felles praksis og løsninger. En arbeidsgruppe nedsatt av Dommerforeningen i samarbeid med Advokatforeningen og Domstoladministrasjonen har i 2018 utarbeidet forslag til felles retningslinjer for behandlingen av sivile saker i tingrettene og lagmannsrettene. Siktemålet med arbeidsgruppens forslag er å legge til rette for at dommerne og advokatene kan utnytte verktøyene i Tvisteloven på en bedre måte. I tillegg har det vært et formål med arbeidet å bidra til en mer enhetlig og forutsigbar praksis ved norske tingretter og lagmannsretter.

Det har vært utstrakt dialog med domstoler om felles ledelse, sammenslåing og samlokalisering. Vestfold tingrett (en sammenslåing av fire tingretter i Vestfold) ble en realitet 1. januar 2019.

I 2018 er det vedtatt felles ledelse i seks tingretter; Fredrikstad tingrett og Halden tingrett, Fosen tingrett og Sør-Trøndelag tingrett, og Nord-Østerdal tingrett og Sør-Østerdal tingrett. En toårig prøveordning med felles ledelse for Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag jordskifteretter startet opp 1. november 2018.

En mulig sammenslåing av tingretter i Østfold har hatt særlig fokus i 2018.

Domstolenes uavhengighet

I flere europeiske land er domstolenes uavhengighet nå truet. Slik er det ikke hos oss. Norske dommere opptrer uavhengig og tilliten til domstolene øker fra år til år. I 2018 hadde domstolene høyere tillit i befolkningen enn andre offentlige institusjoner og slik har det vært i flere år. Dette er helt avgjørende for vårt demokrati og vår rettsstat.

Sikre IKT-løsninger er viktig for domstolenes omdømme og tillit. I 2018 ble det gjennomført en ekstern IKT-sikkerhetsrevisjon, og viktige tiltak som følger av denne vil iverksettes fremover.

DA var i 2018 involvert i utviklingen av domstolene på Vest-Balkan med særlig fokus på å styrke domstolenes uavhengighet og effektivitet der. Balkanprosjektene er finansiert av Utenriksdepartementet. Både medarbeidere i domstolene og DA har vært involvert i prosjektene.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Om domstolene i Norge

- [Domstolane si rolle i samfunnet](#)
- [Dei alminnelege domstolane](#)
- [Særdomstolar og andre domstolsliknande forvaltningsorgan](#)
- [Domstoladministrasjonen](#)
- [Domstoladministrasjonens sitt styre](#)
- [Tal tilsette og årsverk i domstolane i Noreg i 2018](#)
- [Tilsynsutvalget for dommere](#)
- [Innstillingsrådet for dommere](#)
- [Sidegjere målsregisteret for dommarar](#)

Domstolane si rolle i samfunnet

Domstolane er ei av dei tre statsmaktene vi har i Noreg:

- Stortinget - den lovgjevande makta

- Regjeringa - den utøvande makta
- Domstolane - den dømmende makta

Domstolane dømmar på grunnlag av dei lovene Stortinget vedtar. Det er berre domstolane som kan dømme til straff (Grunnloven § 96).

Idé- og verdigrunnlaget til domstolane

Domstolane skal vere uavhengige. Dei skal sikre og fremme rettstryggleiken og verne om rettssamfunnet, og dei skal til ei kvar tid ha høg tillit i samfunnet.

Arbeidet i domstolane skal vere prega av kvalitet, integritet, respekt, service, openheit og effektivitet.

Sjølvstende og openheit

Domstolane og dommarane skal vere sjølvstendige i den dømmende verksemda. Ingen kan instruere domstolane om korleis dei skal handtere ei sak.

Sidan domstolane utøver betydeleg makt, er det viktig at det er stor grad av openheit og offentlegheit.

Kva gjer domstolane?

Hovudoppgåva til domstolane er å løyse rettslege tvistar. Domstolane handterer sivile tvistar og straffesaker og avgjer konkrete saker dei får til behandling. Domstolane tar aldri sjølve initiativ til å reise ei sak.

Domstolane utfører også

- offentleg skifte (dødsbu, felleseige, konkurs)
- tvangsfullbyrding
- notarialforretningar

Dei alminnelege domstolane

Høgsterett

Høgsterett er øvste domstolen, og utgjer saman med Stortinget og Regjeringa dei øvste statsorgana i Noreg. Høgsterett er ein ankedomstol som behandlar ankar over avgjerder fatta av lågare domstolar, både sivile saker og straffesaker. Høgsterett har myndigheit på alle rettsområde. Men Høgsterett tar ikkje stilling til skuldspørsmålet i straffesaker.

Lagmannsrettane

Lagmannsrettane tar stilling til ankar over rettsavgjerder i sivile saker og straffesaker. Ankane kjem frå tingrettane og jordskifterettane i lagdømmet (geografisk område som består av domssokn til fleire tingrettar/jordskifterettar).

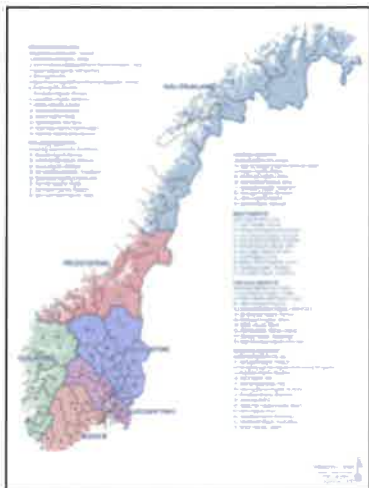

Tingrettane

Tingrettane er første ordinære domstol. Her blir både sivile saker og straffesaker behandla. I Oslo er førsteinstans-domstolane fagleg delt mellom Oslo tingrett og Oslo byfogdembete.

Kart over dei alminnelege domstolane per 31.12.2018

(Trykk på kartet for større versjon)

Særdomstoler og andre domstollignende forvaltningsorganer

Jordskiftedomstolen

Jordskiftedomstolen er ein særdomstol som arbeider med saker etter jordskiftelova. Jordskifteretten er førsteinstans og lagmannsretten er ankeinstans.

Kart over Jordskiftedomstolane per 31.12.2018

(trykk på kartet for større versjon)

Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark

Finnmarkskommisjonen skal kartlegge eksisterande bruks- og eigarrettar som folk i Finnmark har erverva på grunnlag av langvarig bruk.

» [Les meir om Finnmarkskommisjonen her.](#)

Utmarksdomstolen for Finnmark er ein særdomstol som behandlar dei rettstvistane som kan oppstå når Finnmarkskommisjonen har kartlagt bruks- og eigarrettar.

» [Les meir om Utmarksdomstolen for Finnmark her.](#)

Forlikrådet

Forlikrådet er det første leddet i rettssystemet for sivile saker. Forlikrådet er ein meklingsinstitusjon med avgrensa domsmakt.

» [Les mer om Forlikrådet her.](#)

Rettskretsane var uendra i 2018. Men frå 1.1.2019 blei fire tingrettar i Vestfold slått saman til Vestfold tingrett.

Domstoladministrasjonen

Domstoladministrasjonen (DA) er eit sjølvstendig forvaltningsorgan med eige styre. DA skal ivareta og støtte opp under domstolane og dommarane si uavhengigheit og arbeide for at domstolsverksemda til ei kvar tid kan oppfylle samfunnet sine krav og forventningar.

DA har ansvaret for ressursfordeling til, og administrasjon av domstolane i Noreg.

Dette ansvaret omfattar mellom anna:

- økonomi
- organisasjonsutvikling
- kompetansetiltak
- kommunikasjonsarbeid
- drift og utvikling av IKT-system

DA har det overordna administrative ansvaret for Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark, og overordna arbeidsgivarfunksjon for dei alminnelege domstolane og jordskifterettane.

Ved utgangen av 2018 hadde DA 95 tilsette fordelt på 95 årsverk.

Domstoladministrasjonens styre

Styret er øvste myndigheit for DA, og styret skal passe på at administrasjonen av domstolane er forsvarleg og formålstenleg.

Styret skal behandle saker som er viktige for DA, mellom anna budsjettforslag for domstolane og DA og fordeling av budsjettmidlar innanfor rammer som er fastsette av Stortinget. Styret skal i tillegg gi generelle retningslinjer for verksemda til DA. Sju av dei ni medlemmene i styret blir utnemnde av Kongen i statsråd, to medlemmer blir valt av Stortinget.

Styret for perioden 1. august 2017 - 31. juli 2019 består av

- **Styreleder**, Bård Tønder, Høyesterettsdommer
Vara, Cecilie Østensen Berglund, Høyesterettsdommer
- **Nestleder**, Magni Elsheim, Førstelagmann
Vara, Inger Kjersti Dørstad, Tingrettsdommer
- **Medlem**, Rolf Selfors, Sorenskriver
Vara, Bjørnar Stokkan, Lagdommer
- **Medlem**, Oddmund Roalkvam, Jordskifterettsleder
Vara, Arve Konstali, Jordskifterettsleder
- **Medlem**, Anders Brosveet, Advokat
Vara, Anne Marit Pedersen, Advokat
- **Medlem** Marianne Abeler, Advokat
Vara, Rannveig Sem, Advokat
- **Medlem** Marit Nybakk, tidligere stortingsrepresentant
Vara, Karin Woldseth, tidligere stortingsrepresentant
- **Medlem** Sonja Iren Sjøli, tidligere stortingsrepresentant
Vara, Arne Lyngstad, tidligere stortingsrepresentant
- **Medlem** Bente Fanavoll Elverum, Administrasjonssjef
Vara, Anders Rasmussen, Rådgiver

Per 31.12.2018 blir Domstoladministrasjonen leia av

Direktør: Sven Marius Urke

Avdelingsdirektører:

- HR og kommunikasjon: Kari Berget
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi: Olav Berg Aasen
- Kommunikasjonseininga: Iwar Arnstad
- Rettseininga: Solveig Moen
- Serviceutvikling: Kersti Fjørstad
- Økonomi og eigedom: Jann Ola Berget

Frå 1.1.2019 har Domstoladministrasjonen nye avdelingar etter ei omorganisering i 2018.

>> [Les meir om avdelingane i DA her.](#)

Tal tilsette og årsverk i domstolane i Noreg i 2018

Stillingstype	Totalt antall	Totalt årsverk	Kvinner		Menn	
			Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
Høyesterett - dommer	21	21,0	7	7,0	14	14,0
Høyesterett - utreder	23	23,0	14	14,0	9	9,0
Høyesterett - adm.personale	32	30,5	23	21,5	9	9,0
Lagmannsrett - dommer	180	177,5	69	68,0	111	109,5
Lagmannsrett - adm.personale	116	112,0	98	94,0	18	18,0
Tingrett - dommer	376	373,4	183	180,9	193	192,5
Tingrett - dommerfullmektig	161	161,0	111	111,0	50	50,0
Tingrett - adm.personale	690	663,3	592	568,3	98	95,0
Jordskifterett - dommer	80	79,8	12	11,8	68	68,0
Jordskifterett - ingeniør	85	83,3	18	17,5	67	65,8
Jordskifterett - jordskiftedommerfullmektig	8	8,0	4	4,0	4	4,0
Jordskifterett - adm.personale	56	51,1	55	50,4	1	0,7
Finnmarkskommisjonen	10	9,4	5	4,8	5	4,6
Domstoladministrasjonen	95	95,0	45	45,0	50	50,0
Sum	1933	1888,1	1236	1198,0	697	690,1

Tilsette i Oslo byfogdembete er med i samanstillinga for tingrettane

Tilsynsutvalet for dommarar

Tilsynsutvalet er eit disiplinærorgan som behandlar klager på dommarar. Utvalet er oppnemnt av Kongen i statsråd. Ansvarsområdet til Tilsynsutvalet omfattar alle fagdommarar i jordskifterettane, tingrettane, lagmannsrettane og Høgsterett. Ordninga gjeld både dei faste embetsdommarane og mellombelse dommarar og dommarfullmektigar. Tilsynsutvalet er samansett av to representantar for ålmenta, ein advokat, to dommarar frå dei alminnelege domstolane og ein jordskiftedommar.

» [Les meir om Tilsynsutvalet her.](#)

Innstillingsrådet for dommarar

Innstillingsrådet er eit eksternt, sjølvstendig og uavhengig organ. Dommarar i Høgsterett, lagmannsrettane, tingrettane, jordskifterettane og Utmarksdomstolen for Finnmark blir utnemnde av Kongen i statsråd etter innstilling frå Innstillingsrådet for dommarar

» [Les meir om Innstillingsrådet for dommarar her.](#)

Sidegjermålsregisteret for dommarar

Sidegjermålsregisteret er ei oversikt over tillitsverv, investeringar og anna som dommarar har ved sida av arbeidet. Registeret gjer det lettare for partar/advokatar å undersøke habiliteten til dommaren.

» [Les meir om Sidegjermålsregisteret her.](#)

[Til toppen av siden](#)

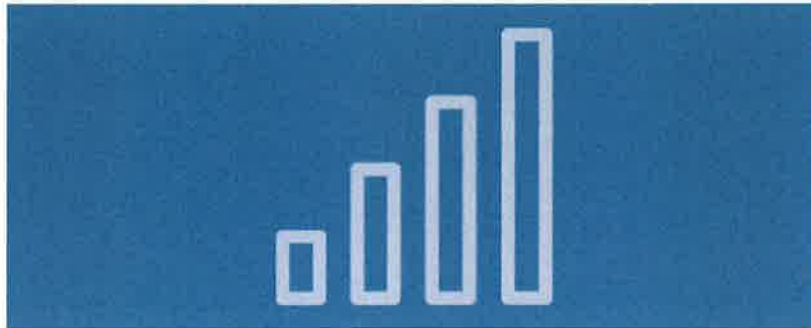

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

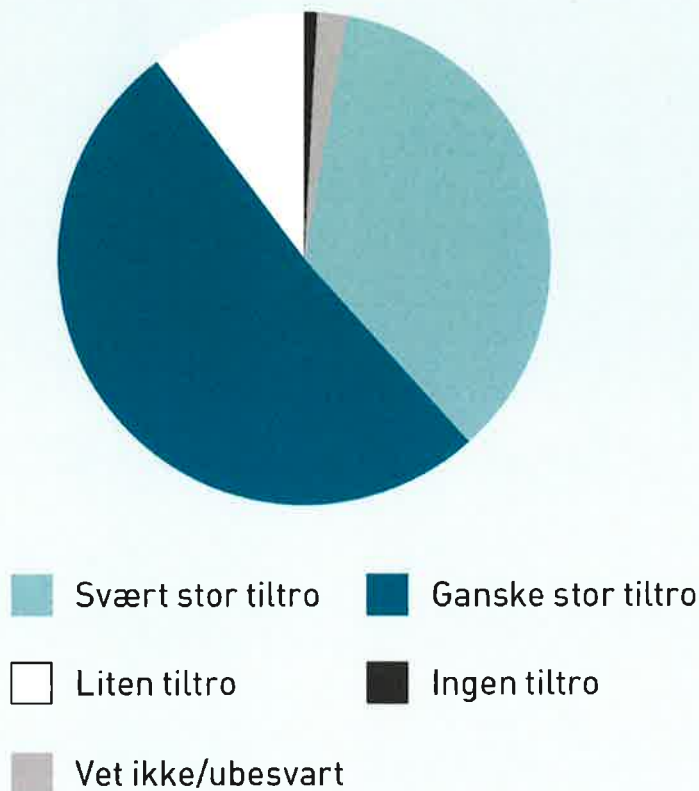
Nøkkeltall 2018

-
- Stabilt høy tiltro til domstolene
  - Saksavvikling i tingrettene og Oslo byfogdembete
  - Saksavvikling i lagmannsrettene
  - Saksbehandlingstid i tingrettene og Oslo byfogdembete
  - Saksbehandlingstid i lagmannsrettene
  - Antall ansatte i domstolene og domstoladministrasjonen (DA)
  - Utvalgte hovedtall fra årsregnskapet 2017 og 2018
-

Stabilt høy tiltro til domstolene

Tiltro til domstolene 2018

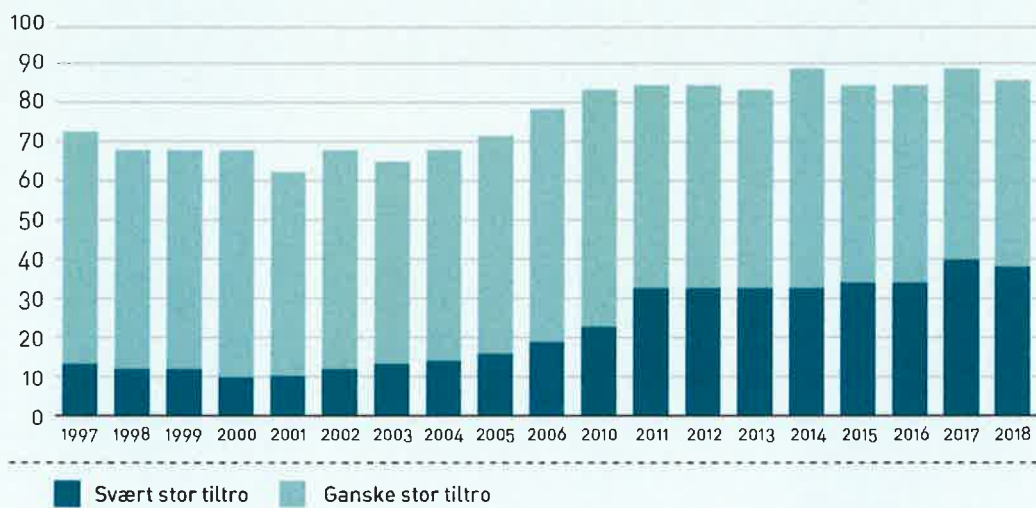

37 prosent oppgir at de har svært stor tiltro til domstolene og 49 prosent at de har ganske stor tiltro. Det er den nest høyeste tiltroen som innbyggerne har oppgitt siden målingene startet i 1996. I 2017 var tilsvarende tall 38 og 52 prosent. I følge undersøkelsen er det en prosent som sier at de ikke har tiltro til domstolene og 10 prosent sier at de har liten tiltro.

Undersøkelsen ble gjennomført i slutten av november 2018. Den viser at tiltroen er høy blant alle deler av befolkningen. Likevel byr den på noen mindre variasjoner.

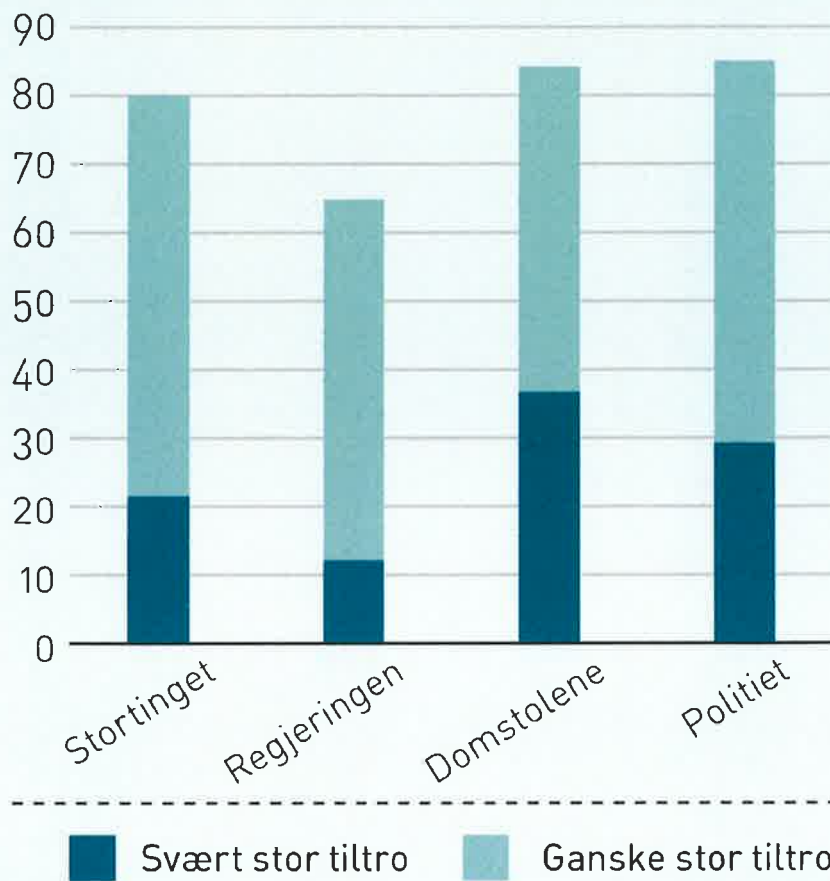
Tiltroen til domstolene er noe høyere blant menn enn blant kvinner. I 2018 var den sterkest i Midt-Norge. Den er noe lavere blant eldre enn blant yngre. Tiltroen er noe svakere blant de som tjener under 500 000 kroner i året og sterkest blant de som tjener over en million. Tilsvarende viser den høyest tiltro blant de med lengst utdanning.

Tiltro til domstolene 1997–2018

Det er fortsatt svært høy tiltro til de sentrale statsinstitusjonene i Norge. Likevel er det en liten nedgang fra rekordåret 2017.

Tiltro til utvalgte institusjoner 2018

Saksavvikling i tingrettene og Oslo byfogdembete

Sakstyper tingrettene	Antall saker (endring i % fra 2017 i parentes)			Antall domstoler utenfor mål for saksbehandlingstid i 2018 (2017)
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	
Sivile tvistesaker	14 564 (-6 %)	14 697 (-7 %)	7207 (-3 %)	19 (16)
Straffesaker				
Meddomsrettssaker	13 425 (-3 %)	13 361 (-7 %)	3664 (-1 %)	20 (27)
Enedommersaker	51 132 (-2 %)	50 804 (-3 %)	1 969 (9 %)	1 (0)

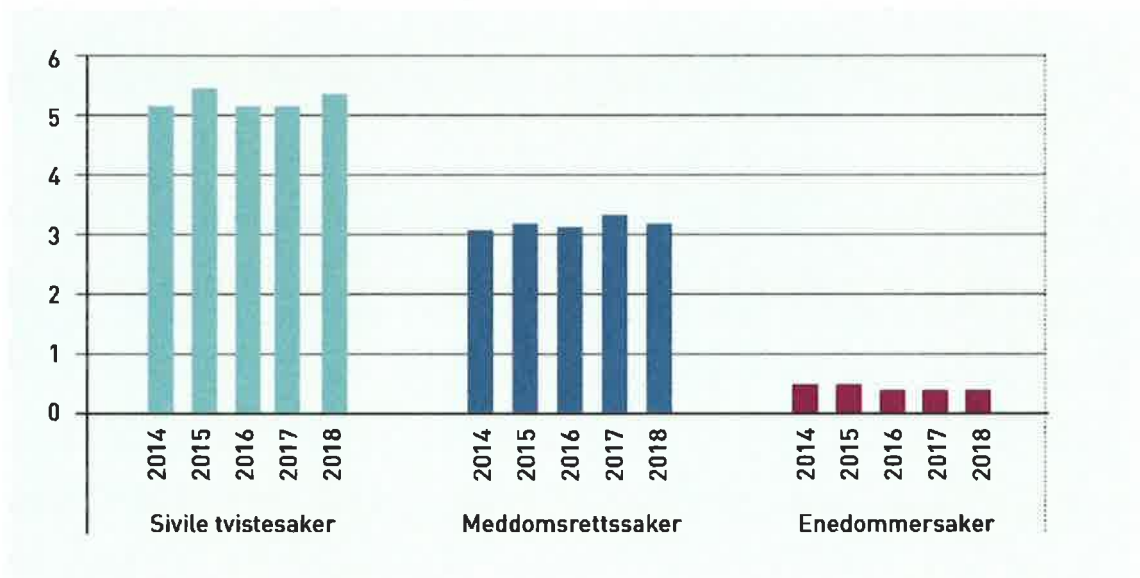
» [Les mer om saksavvikling i domstolene her](#)

Saksavvikling i lagmannsrettene

Sakstyper lagmannsrettene	Antall saker (endring i % fra 2017 i parentes)			Antall domstoler utenfor mål for saksbehandlingstid i 2018 (2017)
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	
Anke over dom i sivile saker	1921 (-3 %)	1883 (-5 %)	1099 (3 %)	1 (2)
Fagdommersaker	296 (-6 %)	305 (-1 %)	83 (-23 %)	
Begrenset anker i MED	175 (-9 %)	209 (17 %)	51 (-42 %)	6 (6)
Bevisanker under 6 år	329 (-4 %)	374 (0 %)	191 (-12 %)	6 (6)
Bevisanker over 6 år	400 (12 %)	383 (11 %)	201 (6 %)	6 (6)

» [Les mer om saksavvikling i domstolene her](#)

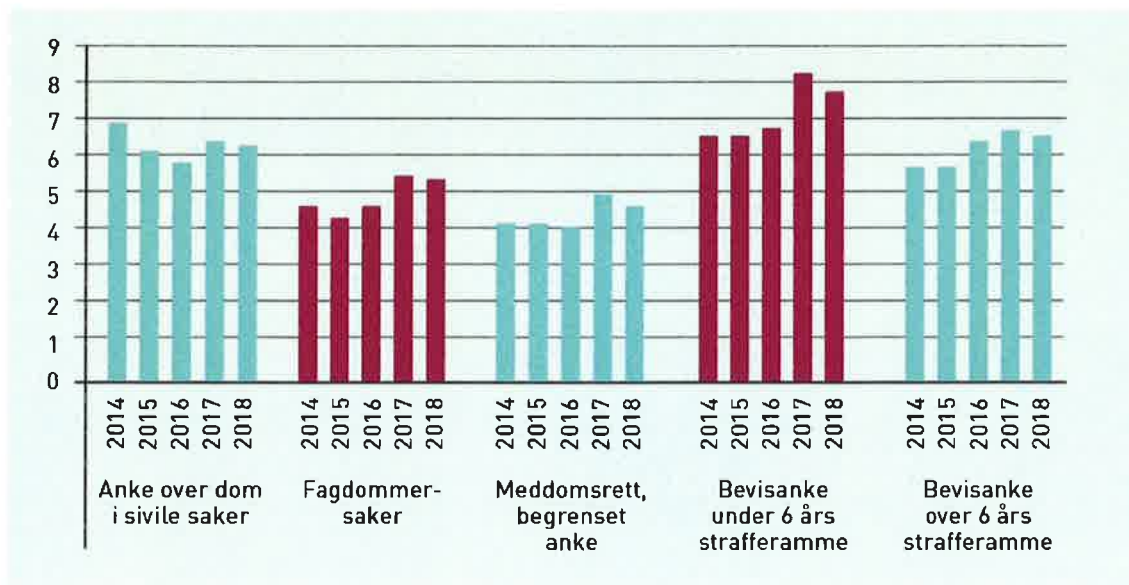
Saksbehandlingstid i tingrettene og Oslo byfogdembete

» [Les mer om saksavvikling i domstolene her](#)

Saksbehandlingstid i lagmannsrettene

» [Les mer om saksavvikling i domstolene her](#)

Antall ansatte i domstolene og Domstoladministrasjonen (DA)

Stillingsstype	Totalt antall	Totalt årsverk	Kvinner		Menn	
			Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
Høyesterett - dommer	21	21,0	7	7,0	14	14,0
Høyesterett - utreder	23	23,0	14	14,0	9	9,0
Høyesterett - adm.personale	32	30,5	23	21,5	9	9,0
Lagmannsrett - dommer	180	177,5	69	68,0	111	109,5
Lagmannsrett - adm.personale	116	112,0	98	94,0	18	18,0
Tingrett - dommer	376	373,4	183	180,9	193	192,5
Tingrett - dommerfullmektig	161	161,0	111	111,0	50	50,0
Tingrett - adm.personale	690	663,3	592	568,3	98	95,0
Jordskifterett - dommer	80	79,8	12	11,8	68	68,0
Jordskifterett - ingeniør	85	83,3	18	17,5	67	65,8
Jordskifterett - jordskiftedommerfullmektig	8	8,0	4	4,0	4	4,0
Jordskifterett - adm.personale	56	51,1	55	50,4	1	0,7
Finmarkskommisjonen	10	9,4	5	4,8	5	4,6
Domstoladministrasjonen	95	95,0	45	45,0	50	50,0
Sum	1933	1888,1	1236	1198,0	697	690,1

Utvalgte hovedtall fra årsregnskapet 2017 og 2018

	2017	2018
Antall årsverk	1 794	1 768
Samlet tildeling (inkl. regelstyrte poster)	Kr 4.857.718.000	Kr 4 985 387 000
Driftskostnader	Kr 2.533.854.00	Kr 2 617 052 000
Lønnsandel av driftsutgifter	70,6 %	71,4 %

» [Se hele årsregnskapet for 2018 her](#)

[Tilbake til toppen](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Aktiviteter og resultater

Digitalisering og IT

Kvalitets- og organisasjonsutvikling

Rettspolitisk arbeid

Saksavvikling i domstolene

Åpenhet og tillit

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Digitalisering og IT

- Mer effektiv straffesakskjede og ESAS-prosjektet
- Prosjektet Digitale domstoler
- Aktørportalen i alle alminnelige domstoler
- Nytt saksbehandlingssystem i Høyesterett
- Drift av IKT
- Kompetanse og brukerstøtte

Mer effektiv straffesakskjede og ESAS-prosjektet

Et av satsingsområdene for å effektivisere straffesakskjeden har vært den elektroniske samhandlingen i straffesakskjeden.

ESAS-prosjektet (Elektronisk Samhandling mellom Aktørene i Straffesakskjeden) ble startet i januar 2017 og avsluttet 31.12.2018.

Ved etableringen av ESAS-prosjektet var det en ambisjon å kunne etablere og ta i bruk en og samme tekniske løsning for hele straffesakskjeden, herunder alle domstolinstanser, høyere påtalemyndighet og særorganene i politiet.

Prosjektets første viktige leveranse var å utvikle og ta i bruk Justishub som ny teknisk plattform for elektronisk samhandling mellom politi og påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorgen. Justishub ble levert i september 2018 og erstattet Stifinner der den var i bruk. Justishub innebærer at sikkerheten og stabiliteten i forsendelse av informasjon mellom virksomhetene er betydelig forbedret.

Leveransen av Justishub er avgjørende for videre utvikling fordi den er grunnmuren i det videre digitaliseringsarbeidet i straffesakskjeden. Denne nye plattformen for elektronisk kommunikasjon gjør det mulig å utveksle mer informasjon sikrere mellom fagsystemer, gjenbruke informasjonen på tvers av aktører, samt kommunisere med flere av aktørene i straffesakskjeden enn som har vært mulig med Stifinner.

I den andre hovedleveransen ble følgende tjenester og funksjonalitet levert og tatt i bruk:

- Rettskraftig dom fra politiet til kriminalomsorg tilgjengelig over Justishub
- Kontroll av vandel fra kriminalomsorg til politiet som tjeneste over Justishub
- Saksutdrag og andre dokumenter tilgjengelig over Justishub for tingrettene
- Flere vedlegg i avgjørelser fra tingrettene til politiet og kriminalomsorgen

Ved prosjektets avslutning gjenstår en rekke andre identifiserte behov. Behovet som har høyest prioritet er at alle aktuelle instanser tar det i bruk. Det jobbes derfor med finansiering av en videreføring av arbeidet.

Justis- og beredskapsdepartementet har vært oppdragsgiver og har uttrykt at ESAS-prosjektet er et positivt eksempel på godt og konstruktivt samarbeid mellom Politidirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet og DA innen IKT-området.

Prosjektet Digitale domstoler

I 2017 startet prosjektet Digitale domstoler opp for fullt. Prosjektet skal realisere ambisjonen om en heldigital og sømløs rettsprosess for de største førsteinstansdomstolene, lagmannsrettene og Høyesterett.

Prosjektet har en varighet på 6 år (2017-2022) og har et estimat på 240 millioner kroner. Når alle tiltak er gjennomført er det estimert at domstolene kan oppnå en årlig nettogevinst på kr 36 millioner kroner.

I tillegg vil det være store kvalitative gevinster for domstolene og andre aktører gjennom blant annet

- redusert risiko for manuelle feil
- gjenbruk av data og informasjon
- økt sporbarhet og sikkerhet
- forbedret statistikkgrunnlag og styringsinformasjon
- bedre tilgjengelighet på data og dokumenter for domstolen og deres brukere

De viktigste målene er god ressursutnyttelse, og tilgjengelige tjenester og informasjon.

For å oppnå dette utvikler vi løsninger og tjenester innenfor to hovedgrupper:

1. Elektronisk samhandling

Gjøre informasjon tilgjengelig ved å tilby digitale måter å samhandle på

2. Nye arbeidsmåter

Utvikling av saksbehandlingsløsninger og -prosesser for å støtte nye digitale arbeidsmåter

I 2018 hadde disse aktivitetene og leveransene særlig fokus:

Digitale arbeidsmåter

Det er levert ny moderne funksjonalitet i domstolenes saksbehandlingssystem LOVISA for å kunne generere en digital saksmappe, en løsning for dokumenthåndtering som sikrer tilgang til sakens dokumenter når som helst og hvor som helt er i slutfasen når det gjelder utvikling og planlegges å komme i test og deretter pilot tidlig på nyåret.

Teknisk utstyr og infrastruktur

Det ble gjennomført en omfattende utrulling av IT-utstyr både til bruk i saksbehandlingen og i gjennomføring av rettsmøter. Ved utgangen av 2018 har mellom 40 og 50 prosent av salene i domstolene i prosjektet utstyr for gjennomføring av papirløse rettsmøter.

Videreutvikling av Aktørportalen

Aktørportalen ble i løpet av 2018 tatt i bruk av flere domstoler og tilbys nå av alle landets tingretter, lagmannsretter og Høyesterett. Det er utviklet og levert løsninger som gjør integrasjon mot advokatsystemer mulig. Dialogen med leverandører av systemer som brukes av advokatene er etablert.

Dødsfallbehandling

Deler av dødsfallsbehandlingen er digitalisert ved at overføring av kontakinformasjon for dødsbo til Folkeregisteret er levert og i produksjon. Det samme gjelder elektronisk melding av dødsfall.

Norges domstoler deltar i samarbeid med Digital Samhandling Offentlig-Privat (DSOP)/BITS om forenkling og digitalisering av dødsfallsbehandling på tvers av næringsliv og offentlige virksomheter. Dette arbeidet er nå i konseptfasen.

Teknologifremmende regelverk

Det er kommet på plass både lovhjemler og forskrifter som muliggjør større grad av elektronisk kommunikasjon mellom domstolene og aktører. Under Rettspolitisk arbeid finner du mer om lov- og regelverksarbeid.

>> Les mer om prosjektet Digitale domstoler her.

Nytt saksbehandlingssystem i Høyesterett

1.mars 2018 gikk Høyesterett over på Lovisa som saksbehandlingssystem, og alle nye saker i Høyesterett ble registrert og fulgt opp i Lovisa fra denne dagen.

Per 31.12.2018 benytter alle de alminnelige domstolene Lovisa. Dette markerte slutten på en fireårig satsing med å videreutvikle saksbehandlingssystemet og å få alle de alminnelige domstolene over på felles plattform for saksbehandling. Dette er et viktig og godt utgangspunkt for videre digitalisering av domstolenes arbeidsmåter og tjenester.

Etter 1. mars 2018 har Høyesterett vært et prioritert område for kontinuerlig forbedring av Lovisa, for å sikre god oppfølging og rask respons på tilbakemeldinger og behov for tilpasninger og ny funksjonalitet.

Etter at Høyesterett var over på ny saksbehandlingsplattform startet arbeidet med å konvertere saksdata og dokumenter fra det tidligere saksbehandlingssystemet Høyrett over til Lovisa. Som en siste aktivitet på Høyrett er vi nå i gang med å lage en løsning som arkiverer ned hele Høyrettapplikasjonen.

Aktørportalen i alle alminnelige domstoler

I Aktørportalen utveksler domstoler og advokater dokumenter og saksinformasjon i sivile skjønns- og tvistesaker. I løpet av 2018 har Aktørportalen blitt tilgjengelig i alle tingretter, lagmannsretter og Høyesterett. Aktørportalen har også blitt obligatorisk å benytte for advokater og autoriserte advokatfullmektiger, og ved årsskiftet var det 9 500 registrerte brukere.

Aktørportalen har gjennomgått et viktig moderniseringsløft gjennom videreutvikling og forbedring når det gjelder:

- Nye dokumentlister
- Nye skjema for innsending
- Varslinger
- Økte størrelsesbegrensninger

Film om Aktørportalen fra 11. desember 2018

Alle alminnelige domstoler og Høyesterett er på Aktørportalen

Drift av IKT

2018 var det første hele året med Evry Norge AS som driftsleverandør for domstolenes sentrale systemer og tjenester.

Det ble gjennom året lagt ned store ressurser til forbedringsarbeid og utvikling for å oppnå den grad av sikkerhet og stabilitet som er nødvendig for å ivareta domstolenes behov.

I 2018 var det en stadig økende grad av digitalisering og økt innføringstakt av nye løsninger. Selv om det ble levert svært mange nye tjenester og forbedringer gjennom året, vil det digitale skiftet fortsette å stille krav om hyppigere leveranser og mer effektive løsninger. Som et resultat av dette vil det fortsatt fokuseres på kunnskapsbygging- og formidling, forbedring av rutiner og prosesser og kontinuerlig forbedring av løsningene som tilbys domstolene.

Kompetanse og brukerstøtte

I 2018 har DA tett sammen med domstolene for å øke IKT-kompetansen slik at alle medarbeidere kan utnytte IKT-verktøyene sine effektivt.

Det er i 2018 gjennomført en rekke hospiteringssesjoner med driftscoordinatorer fra forskjellige domstoler. DA har hatt besøk fra over 30 driftscoordinatorer fra 15 små og store domstoler. Det er gjennomført erfaringsutveksling, case-analyser og opplæring i bruk av tilgjengelige verktøy og ressurser.

DA har siden mai 2018 sendt ut et månedlig nyhetsbrev til driftscoordinatorer i alle domstoler, og har jobbet spesielt med å gjøre tilgjengelig kompetanse- og opplæringsmateriale for domstolens medarbeidere, blant annet på intranett.

Antallet henvendelser fra domstolene til Brukersenteret i DA har sunket i 2018. Samtidig har kompleksiteten i henvendelsene steget. Dette skjer i takt med at IT-kompetansen i domstolene øker – spesielt hos domstolenes driftscoordinatorer – og at nye krav stilles når flere og flere digitale og tekniske verktøy tas i bruk.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Kvalitets- og organisasjonsutvikling

- Sammenslåing av domstoler
- Felles ledelse i flere domstoler
- Organisasjonsutvikling i Domstoladministrasjonen
- Organisering av regnskapsfunksjonen
- Kompetansetiltak

Sammenslåing av domstoler

I 2018 har det pågått et arbeid for å forberede etableringen av den nye Vestfold tingrett fra 1. januar 2019. Etableringen innebærer sammenslåing av Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett.

Videre utredning av domstolenes organisering

Det ble i 2017 nedsatt en Domstolkommisjon som skal utrede domstolenes organisering. Dagens domstolstruktur er blant temaene kommisjonen skal se nærmere på, og den vil komme med forslag til kriterier for rettskretsinndeling og lokalisering.

Ytterligere strukturendringer kan forventes i etterkant av Domstolkommisjonens rapport om struktur høsten 2019, i tillegg vil strukturendringer kunne skje etter lokale initiativ.

Felles ledelse i flere domstoler

Dagens domstolstruktur med flere små enheter og et tilsvarende høyt antall ledere, medfører betydelige ressurser knyttet til ledelse og administrative funksjoner. Med felles ledelse for to eller flere domstoler forventes en frigjøring av ressurser på disse områdene ved at færre personer utøver ledelsesfunksjonene. Dette legger til rette for at ressursene i stedet kan benyttes til domstolenes kjernevirksomhet; saksavviklingen.

Domstolene som inngår i en ordning med felles ledelse består fullt ut som selvstendige enheter.

Ved utgangen av 2018 er det etablert fast ordning med felles ledelse ved følgende domstoler:

- Nord-Gudbrandsdal tingrett og Sør-Gudbrandsdal tingrett (2017)
- Alstahaug tingrett, Brønnøy tingrett og Rana tingrett (2017)
- Aust-Agder jordskifterett og Marnar jordskifterett (2017)
- Glåmdal jordskifterett og Hedemarken og Sør-Østerdal jordskifterett (2017)
- Indre Hordaland jordskifterett og Nord- og Midhordland jordskifterett (2017)
- Indre Sogn jordskifterett og Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett (2017)
- Nord-Gudbrandsdal jordskifterett og Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett (2017)
- Lofoten tingrett og Salten tingrett (2018)
- Fredrikstad tingrett og Halden tingrett (2018)
- Fosen tingrett og Sør-Trøndelag tingrett (2018)
- Nord-Østerdal tingrett og Sør-Østerdal tingrett (2018)

Domstoladministrasjonens styre har vedtatt at felles ledelse skal vurderes i alle tilfeller det oppstår ledighet i en domstollederstilling.

Organisasjonsutvikling i Domstoladministrasjonen

I tråd med styrets resultatkrav til direktøren for 2018 ble det utarbeidet forslag til nødvendige organisasjonsendringer i Domstoladministrasjonen (DA). Direktøren la fram forslag til ny organisering våren 2018 etter gjennomførte prosesser, innspill og dialog, og det ble gjennomført forhandlinger med arbeidstakerorganisasjonene i henhold til hovedavtalens bestemmelser.

I løpet av høsten 2018 ble det arbeidet med implementering av ny organisering med virkning fra 1. januar 2019. Ny organisering har medført

en reduksjon fra åtte enheter til fem nye avdelinger, og det har blitt endringer i oppgaver og ansvar for noen av DAs medarbeidere.

Avdelinger i DA fra 1. januar 2019:

- avdeling for HR og kommunikasjon
- avdeling for informasjon og teknologi
- avdeling for innovasjon og domstolutvikling
- rettsavdelingen
- avdeling for økonomi og styring

Organisering av regnskapsfunksjonen

I 2018 gjennomførte vi et prosjekt som har utredet hvordan regnskaps- og lønnsfunksjonene i domstolene skal organiseres for fremtiden. Styret vedtok på bakgrunn av prosjektets utredninger å samle regnskaps- og lønnsfunksjonene i en landsdekkende enhet organisatorisk tilknyttet DA.

Prosjektet utredet også mulige lokaliseringalternativer for enheten. Tidlig i 2019 vil styret vedta enhetens lokalisering (kontorsted).

Etter vedtak om lokalisering avløses utredningsprosjektet med et innføringsprosjekt. Målsetningen er at enheten etableres i løpet av 2019, slik at overføring av oppgaver fra domstolene til enheten starter tidlig i 2020. Et omstillingsprosjekt nedsettes samtidig for å ivareta berørte medarbeidere. Prosjektet vil vurdere omstillingsløsninger for de enkelte medarbeidere i tråd med retningslinjer for omstilling i staten.

Kompetansetiltak

Strategisk plan for domstolene i Norge - Domstolene 2025 angir retningen for arbeidet med kompetanse. Domstolenes kompetansebehov har stor betydning for kompetanseaktivitetene som utvikles og tilbys i regi av DA. Tiltakene evalueres og forbedres kontinuerlig.

For å understøtte de viktigste behovene videreføres kompetansetiltak for dommere, ledere, dommerfullmektiger og saksbehandlere innenfor samme ramme som de tre siste årene. I tillegg er det en særskilt satsning på ledere og lokale ressurspersoner på digitale løsninger, gjennom midler avsatt til digitalisering.

Vi legger vekt på å utvikle og tilby konsept nasjonalt, som kan gjennomføres lokalt eller regionalt.

Nye domstolledere

Nyutnevnte domstolledere får tilbud om en mentor som bistår dem i det første året de er ledere. Mentorene er erfarne domstolledere som bidrar med sin kompetanse og erfaring overfor nyutnevnte kolleger. Til sammen er det siden oppstarten av ordningen i 2012 etablert i overkant av 50 mentorpar i domstolene.

I 2018 har nyutnevnte domstolledere gjennomført tre av til sammen fire samlinger i programmet "Grunnleggende lederutvikling for nyutnevnte domstolledere" (KUL). Programmet løper til 2019, og er det 13. kullet i rekken siden oppstarten i 2004.

Digitale læringsressurser

I 2018 ble podkasten Dommerpodden lansert, og det ble produsert flere episoder med tema som er interessante og aktuelle for dommere og andre medarbeidere i domstolene.

Det ble i 2018 laget flere digitale ressurser som er tilgjengelig på intranett for medarbeidere i domstolene og DA. Blant annet ble det utarbeidet en digital versjon av Nasjonal veileder for behandling av foreldretvister og en digital ressurs for Den gode barnesamtalen i foreldretvister. Digitale læringsressurser skal gjøre det enklere og mindre ressurskrevende for medarbeidere i domstolene og DA å gjennomføre kompetansetiltak.

På slutten av året inngikk DA avtale med Difi om å ta i bruk Virksomhetsplattformen (felles læringsplattform for statlige virksomheter), noe som gir oss mulighet til å lage mer tilgjengelige og interaktive digitale kompetansetiltak. Det blir også enklere å tilby kompetansetiltak som er utviklet av andre. I løpet av 2019 blir plattformen tatt i bruk.

Faglitteratur og elektroniske rettskilder

Faglitteraturutvalget skal sikre at domstolenes behov for variert litteratur og elektroniske rettskilder innen ulike fagområder ivaretas på en best mulig måte.

Elektroniske rettskilder er blitt mer funksjonelle og dekker i større grad dommernes behov for oppslagsverk. Kostnadene ved de elektroniske rettskildene har økt kraftig de siste årene, noe som innebærer at antall bøker som nå kjøpes inn er svært begrenset.

Studiepermisjon for dommere

Domstolene organiserer den generelle studiepermisjonen hvert fjerde år. Det er anledning til å søke om støtte til merutgifter og en ekstra måned studiepermisjon.

I 2018 fikk 13 dommere støtte til merutgifter og 11 dommere fikk en ekstra måned studiepermisjon.

Eksterne samarbeidsaktører i kompetansearbeidet

DA samarbeidet i 2018 med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) om kompetansetiltak knyttet til barn i domstolen, og har også noe kontakt med universitets- og høyskolemiljøene.

Det ble utviklet en digital veileder for "Den gode barnesamtalen". I tillegg ble det kjørt 8 regionale seminarer for dommere, advokater og sakkynne på samme tema.

En egen arbeidsgruppe laget i 2018 veilederen "Praktiske anbefalinger - En domstol til barnets beste" for ulike sakstyper. Veilederen blir tilgjengelig digitalt i 2019.

Internasjonalt samarbeid i kompetansearbeidet

Norge er representert i Samarbeidsorganet for etterutdanning av dommere i Norden (SEND). I 2018 ble det gjennomført ett lederskapsseminar i Norge og et årlig møte for nordiske domstoladministrasjoner. Kontakt over landegrensener og muligheter for erfaringsutvekslinger med andre lands domstolmedarbeidere er nyttig i arbeidet med å videreutvikle domstolene.

EJTN-nettverket er en viktig arena for å knytte kontakter samt å drøfte erfaringer rundt kompetansearbeid i domstolene. I 2018 ble det gjennomført to møter. Domstoladministrasjonen er representert i en internasjonal arbeidsgruppe som fokuserer på å videreutvikle arbeidet med kompetanseutvikling i Europa.

Satsningsområdene for systematisk og målrettet kompetanseheving for ledere og medarbeidere var i 2018:

Dommerseminar

92 prosent av landets dommere deltok på Dommerseminaret i 2018, det er på samme nivå som året før.

Fagseminarer for saksbehandlere og ingeniører

Saksbehandlere fikk i 2018 tilbud om flere fagseminarer, i tillegg til at vi satser på lokale DD-team (Digitale domstoler-team). For ingeniørens del ble det satset på økte kunnskaper, ferdigheter og holdninger i rettsmekling.

Gruppeledertrening

I 2018 ble både dommere og saksbehandlere utdannet til gruppeledere. Gruppelederkonseptet går ut på å trene og dyktiggjøre et utvalg dommere til å kunne lede gode refleksjoner og ferdighetstrening i mindre grupper av kolleger.

Nasjonalt introduksjonsprogram

I 2018 ble det arrangert fem moduler av Introduksjonsprogram for dommere og tre moduler av Introduksjonsprogram for dommerfullmektiger.

Kollegaveiledning

I 2018 ble 33 dommere veiledet av ressursteamet med veilederkompetanse. Hensikten med kollegaveiledningen er å bevisstgjøre dommere på egen opptreden i rettsalen, og å legge enda bedre til rette for en atferd som skaper tillit, trygghet, respekt og god kommunikasjon i saken. Like viktig som å se hva man kan forbedre seg

på, er det å se hva man gjør bra. Kollegaveiledningen bruker videoanalyse, observasjon og refleksjon som metode. Ressursteamet med veilederkompetanse består av 12 dommere.

Lederutvikling

Vi startet opp et nytt modulbasert program våren 2018; Ledelse av utviklings- og forbedringsprosesser (LUF). Dette programmet skal understøtte og trene ledelsen i domstolene i å arbeide med forbedring i egen virksomhet. I underkant av 30 domstoler har gjennomført eller i ferd med å gjennomføre programmet.

Utvikling av konsept som kan brukes lokalt i domstolene

Vi skal utvikle konsepter og tiltak som kan brukes i domstolene, noe som legger grunnlag for erfaringsdeling og læring på arbeidsplassen. Det gir nærhet til lokale og regionale utfordringer og praksis og er kostnadsbesparende ved at det ikke arrangeres sentralt. Domstolene kan søke om økonomisk støtte til gjennomføring av tiltak. Domstolene som benytter seg av slike nasjonale konsept gir positiv tilbakemelding både på selve konseptene og på selve tilbudet om slike konsepter. Omvendt kan også lokale initiativ bidra til nasjonale satsninger.

Virksomhetsutvikling med støtte i KRUT

I disponeringsskrivet for 2018 står det at domstolene skal arbeide med utvikling innenfor ett til to fokusområder. Domstolen velger selv ulike tema eller områder den vil forbedre.

DA har etablert et ressursteam, bestående av medarbeidere fra domstolene og DA, som bistår med virksomhetsutvikling med støtte i Kvalitetsrammeverket for utvikling (KRUT). I 2018 var medlemmer fra teamet ute i 10 domstoler, og bidro til å få i gang et systematisk utviklingsarbeid i domstolen. Hele teamet er blitt Lean-sertifisert, og Lean-metoden egner seg godt i arbeidet med å forenkle arbeidsprosesser i domstolene.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Rettspolitisk arbeid

- Mer effektiv straffesakskjede
- Juryordningen erstattet av meddomsrett
- Lov- og regelverksarbeid
- Høringsuttalelser fra Domstoladministrasjonen
- Internasjonalt arbeid
- Rettsoppbyggende arbeid

Mer effektiv straffesakskjede

Elektronisk samhandling i straffesakskjeden (ESAS) lanserte i 2018 Justishub. Dette er en felles nasjonal tjeneste for samhandling i straffesakskjeden.

Riksadvokaten og Den Norske Dommerforening har jobbet med et mandat for å se nærmere på hvordan straffesakene kan gjennomføres på en mer effektiv måte i domstolene. Dette arbeidet vil skje i et samarbeid mellom Domstoladministrasjonen (DA), Riksadvokaten, Dommerforeningen og Advokatforeningen.

DA har jevnlig kontakt med Riksadvokaten og Advokatforeningen i ulike spørsmål, og ønsker tett og god dialog med disse.

Juryordningen erstattet av meddomsrett

2018 var et historisk år for lekdommerordningen, ved at juryordningen ble avvirket og erstattet av en meddomsrett. Denne består av 2 fagdommere og 5 meddommere. Også i den nye ordningen, er det et viktig prinsipp at meddommere er i flertall.

Lov- og regelverksarbeid

DA har medvirket i arbeidet med å få på plass lov- og forskriftsendringer som fremmer økt elektronisk samhandling med domstolene. I 2018 ble det i domstoloven gitt en generell hjemmel for elektronisk kommunikasjon med domstolene, herunder hjemmel for elektronisk signatur.

Videre har DA initiert og deltatt i forarbeidet med nye regler om obligatorisk bruk av Aktørportalen for advokater og advokatfullmektiger, og utvidelse av ELSAM-forskriftens saklige virkeområde.

På samme måte har DA medvirket i arbeidet med lovendringer vedrørende opptak i retten, og ny forskrift som åpner for at bestemte lagmannsretter skal gjenbruke tingrettens opptak av parts- og vitneforklaringer.

Som ledd i utviklingsarbeidet med Meddommerportalen, utarbeidet DA en ny forskrift om kommunenes innmelding av fortegnelser over meddommere.

I 2018 kom også nye regler om sikkerhetskontroll i domstolene på plass. I arbeidet med ny straffeprosesslov har DA bidratt med innspill på utvalgte områder, og har i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet påbegynt et arbeid med å utrede økonomiske og administrative konsekvenser.

Høringsuttalelser fra Domstoladministrasjonen

DA mottar jevnlig en rekke høringssaker fra ulike departementer, og avgir høringsuttalelse til forslag som berører domstolene. Høringssaker som reiser prinsipielle spørsmål eller som ellers er av stor betydning for domstolene, blir behandlet i DAs styre.

DA avga i 2018 blant annet høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i statsborgerloven (domstolsbehandling av saker om tilbakekall av statsborgerskap), og Justisdepartementets forslag til endringer i tvisteloven (tvistelovevalueringen).

Internasjonalt arbeid

DA skal holde norske domstoler oppdatert på relevant internasjonal utvikling, etter mål og handlingsplan for internasjonalt arbeid som ble vedtatt av styret i DA i april 2015.

DA skal videre bidra til gjennomføring av norsk utenrikspolitikk på justisfeltet gjennom internasjonalt rettsoppbyggende arbeid, hovedsakelig ved deltakelse i EØS-midlene og ved bistand til domstolsreform på Vest-Balkan.

Det rettsoppbyggende arbeidet finansieres utenfor DAs ordinære budsjett.

European Network of Councils for the Judiciary

DA arbeider aktivt som observatør i European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) og deltar hvert år i to av nettverkets arbeidsgrupper.

De siste årene har DA deltatt i prosjektet «Independence, accountability and quality of the judiciary». Prosjektgruppen har blant annet utarbeidet en spørreundersøkelse som kartlegger dommeres opplevde uavhengighet i Europa. En slik undersøkelse har vinteren 2016-2017 blitt sendt ut til dommere i de fleste europeiske land, også Norge, og ble gjentatt i 2017/2018. Undersøkelsen danner grunnlag for den delen av EU Justice Scoreboard som omhandler opplevd uavhengighet. Videre har prosjektgruppen gjennomført en europeisk undersøkelse av lekdommeres opplevde uavhengighet.

Videre har DA deltatt i prosjektet «Public confidence and the image of Justice». Prosjektet avga rapport under generalforsamlingen i Lisboa. Rapporten inneholder anbefalinger knyttet til blant annet kommunikasjonsstrategier, omdømmeundersøkelser, utvikling av nøkkelbudskap og samfunnskontakt.

Den Europeiske Kommisjonen for Effektivitet i Rettpleien

DA er norsk medlem til den Europeiske Kommisjonen for Effektivitet i Rettspaleien (CEPEJ) i Europarådet. CEPEJ publiserte i oktober 2018 den nye evalueringsrapporten av europeiske rettssystemer, med data for året 2016.

Europarådets HELP-programme

DA deltar i Europarådets HELP-programme, som fokuserer på kompetansearbeid hovedsakelig rettet mot den europeiske menneskerettighetskonvensjonen.

Samarbeid mellom de nordiske landene

Det foregår et utstrakt samarbeid på domstolsområdet mellom de nordiske landene. Blant annet møtes de nordiske administrasjonene for domstolene årlig, og nordiske dommere møtes gjennom SEND-seminarene.

Studiebesøk

DA mottar jevnlig studiebesøk fra andre lands domstoler, og bistår norske domstoler i forberedelse av studiebesøk til utenlandske domstoler.

Rettsoppbyggende arbeid

Det rettsoppbyggende arbeidet skal konsentreres om EØS-midlene og domstolene i Vest-Balkan, i følge mål og handlingsplanen for internasjonalt arbeid i DA 2015-2020. Deltakelse i prosjekt knyttet til rettsoppbyggende arbeid skal videre finansieres utenfor domstolenes ordinære budsjett.

EØS-midlene

Norge har siden inngåelsen av EØS-avtalen, etter avtale med EU, bidratt til sosial og økonomisk utjevning i EU gjennom EØS-midlene. Dette er flerårige program med budsjetttramme på ca 15 milliarder norske kroner.

Justissektoren er et prioritert område for EØS-midlene. I perioden 2009-2014 ble norske faginstanser direkte involvert som programpartnere. DA ble programpartner for domstolprogrammene i Litauen, Polen og Romania.

Programmene for 2009-2014 ble avsluttet i 2017.

For programperioden 2014-2021 er DA programpartner sammen med Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet og Kriminalomsorgsdirektoratet i justisprogrammet i Litauen, Romania og Polen, og som partner alene i Kroatia. I tillegg er DA prosjektpartner i tre prosjekt under justisprogrammet i Bulgaria.

Arbeidet i 2018 bestod i å samarbeide med mottakerlandene i utviklingen av innholdet i de nye programmene. Avtalene mellom Norge og mottakerlandene har gjennomgående fokus på styrking av europeisk domstolskultur, blant annet med forbedret implementering av den Europeiske Menneskerettskonvensjonen (EMK) og EU-lovgivning. Arbeidet har vært preget av den bekymringsfulle utviklingen for domstolene, særlig i Polen, og viktigheten av at domstolsprogrammene ikke berører de problematiske sidene ved reformen i Polen.

DA har ansatt to personer til å utføre arbeidet som programpartner, som finansieres av midler fra Financial Mechanism Office i Brussel, organet som er satt til å forvalte EØS-midlene.

Vest-Balkan

Domstolene i Norge har i lang tid bistått regionen Vest-Balkan i rettsoppbyggende arbeid.

I 2015 inngikk DA en treårig avtale med Utenriksdepartementet om regional bistand til domstolsreform i på Vest-Balkan, med hovedfokus på øke effektiviteten og kvaliteten i domstolene.

I 2018 gjennomførte vi regionale seminarer, og en workshop i Lisboa knyttet til evaluering av dommere. Ledelsen av domstolene i Vest-Balkan diskuterte evaluering av dommere med portugiske kolleger, og fikk også innblikk i Portugals erfaringer med EU-tilnærming og arbeidet med implementering av EU-lovgivning.

DA inngikk i november 2018 en ny treårig avtale med Utenriksdepartementet for regionalt arbeid på Vest-Balkan.

Videre har DA deltatt som partner i et domstolsprosjekt i Bosnia-Herzegovina, blant annet sammen med domstolsrådet i Nederland. Prosjektet fokuserte på styrking av lokal domstolledelse. Dette prosjektet ble avsluttet i 2018 og videreført av et nytt treårig prosjekt som fokuserer på kvalitet. De nederlandske domstolene deltar også i det nye prosjektet.

I tillegg er DA engasjert i et prosjekt for domstolene i Kosovo, med oppbygging av nytt saksbehandlings- og informasjonssystem for domstolene.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Saksavvikling i domstolene

- Tingrettene og Oslo byfogdembete
- Lagmannsrettene
- Høyesterett
- Jordskifterettene

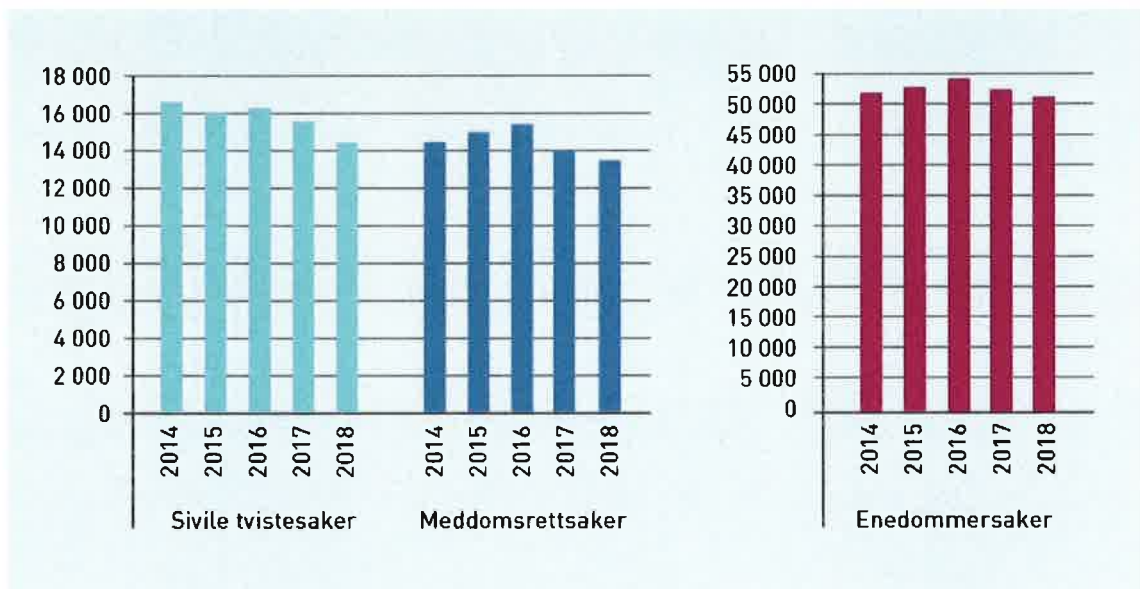
På www.domstol.no/statistikk finner du detaljert saksavviklingsstatistikk fra alle domstoler.

Tingrettene og Oslo byfogdembete

Saksavvikling 2018

Sakstyper tingrettene	Antall saker (endring i % fra 2017 i parentes)			Antall domstoler utenfor mål for saksbehandlingstid i 2018 (2017)
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	
Sivile tvistesaker	14 564 [-6 %]	14 697 [-7 %]	7207 [-3 %]	19 (16)
Straffesaker				
Meddomsrettssaker	13 425 [-3 %]	13 361 [-7 %]	3664 [-1 %]	20 (27)
Enedommersaker	51 132 [-2 %]	50 804 [-3 %]	1 969 (9 %)	1 (0)

Innkomne saker 2014-2018

I 2018 var det en reduksjon i antall innkomne tvistesaker på seks prosent. De største kategoriene blant tvister som kom inn til domstolene i 2018 var

- alminnelige tvistesaker (45 prosent)
- saker etter barneloven (18 prosent)
- overprøving ved tvangsvedtak (9 prosent)
- arbeidsrettssaker (7 prosent)

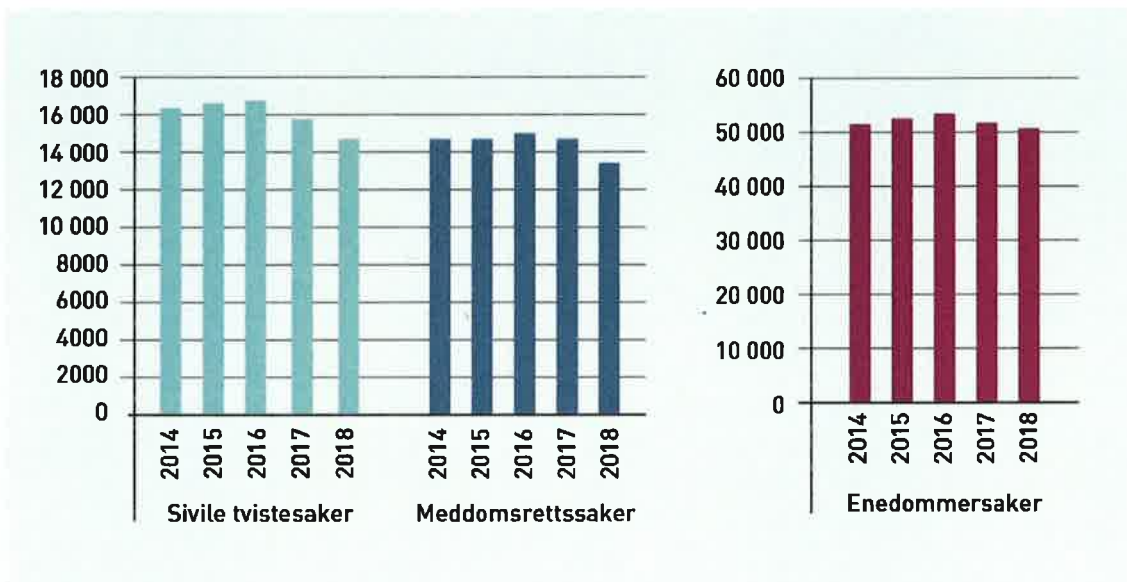
Antallet innkomne meddomsrettssaker var 3 prosent lavere i 2018 enn året før. Antallet innkomne meddomsrettssaker har med det gått vesentlig ned de siste to årene. I 2017 kunne mye av nedgangen forklares med en svært lav saksinnngang til Oslo tingrett.

I 2018 økte saksinnngangen igjen til Oslo tingrett, men likevel er det samlet sett for alle tingrettene en nedgang i antallet innkomne meddomsrettssaker. Antallet 6-årssaker i tingrettene har vært svakt økende de siste 4-5 årene,

og det gir støtte til budskapet fra flere domstoler om at de mest alvorlige/krevende sakene får stadig større betydning for hverdagen i domstolen.

Etter jevn og markant stigning i antallet innkomne enedommersaker i en lang periode fram til og med 2016, gikk antallet innkomne saker noe ned i 2017. Denne utviklingen fortsetter også i 2018. Antall tilståelsespådommelser er lavere i 2018 enn 2017. 44 prosent av alle dommer i straffesaker ble i 2018 avsagt som tilståelsespådommelser, uendret fra 2017. Fengslinger utgjorde 21 prosent av alle enedommersaker i 2018, mot 23 prosent i 2017.

Antall behandlede saker 2014-2018

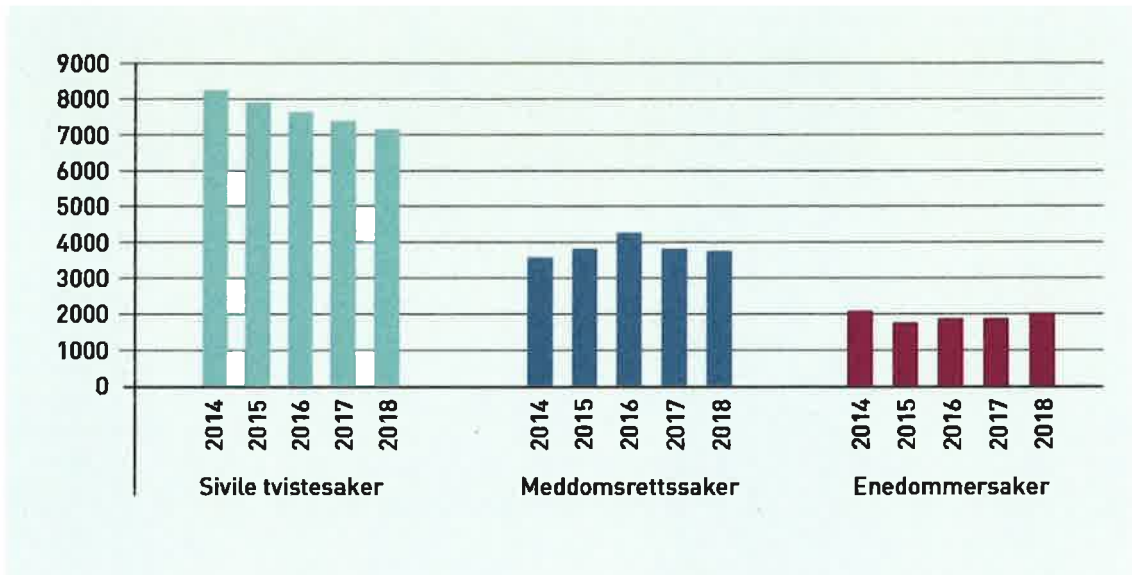

Domstolene har behandlet færre sivile tvistesaker, meddomsrettssaker og enedommersaker i 2018 enn året før.

Siden 2006 har rettsmekling vært et tilbud ved alle tingretter og lagmannsretter. I tingrettene ble det i 2018 avholdt rettsmeklingsmøter i 1 899 saker (1 897 i 2017), og 1 238 saker er registrert som forlikt etter rettsmekling (1 234 i 2017). I 2018 behandlet tingrettene 12 gruppesøksmål, mot fem saker i 2017.

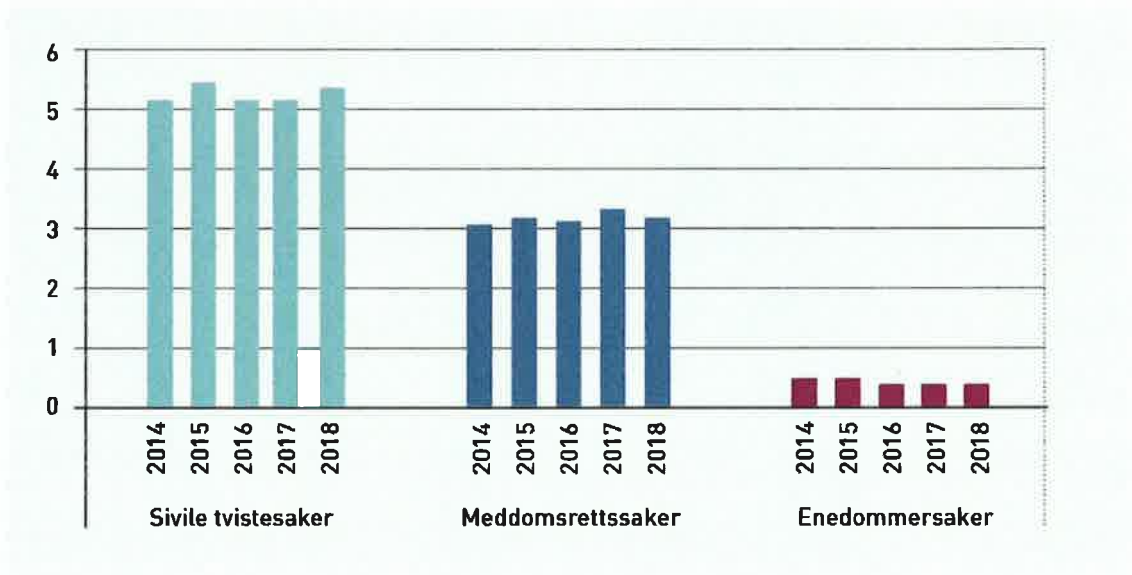
Antall tilståelsespådommelser er lavere i 2018 enn 2017. 44 prosent av alle dommer i straffesaker ble i 2018 avsagt som tilståelsespådommelser, uendret fra 2017.

Antall saker i beholdning 2014-2018

Domstolene behandlet flere sivile tvistesaker i 2018 enn det kom nye saker inn, og beholdningen av saker ble dermed noe redusert (-3 prosent). Beholdningen av meddomsrettssaker er ved utgangen av 2018 redusert med 1 prosent siden forrige årsskifte, mens antallet enedommersaker i beholdning økte med 9 prosent.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (mnd)

I 2018 var 19 domstoler utenfor målsettingen om saksbehandlingstid for tvistesaker på seks måneder. Dette er tre flere enn i 2017.

For meddomsrettssaker var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 3,2 måneder i 2018 mot 3,3 måneder i 2017. Av tingrettene var 20 domstoler utenfor målsettingen om en saksbehandlingstid på tre måneder, seks færre enn i 2017. Lav saksinnfang de siste to årene og en generell

reduksjon i beholdningen av saker i 2017 og 2018 kan ha resultert i at domstolene nå har færre gamle saker liggende til behandling.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for enedommersaker har vært stabil, og godt innenfor målsettingen på én måned de siste årene. I 2018 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for denne sakstypen 0,4 måneder.

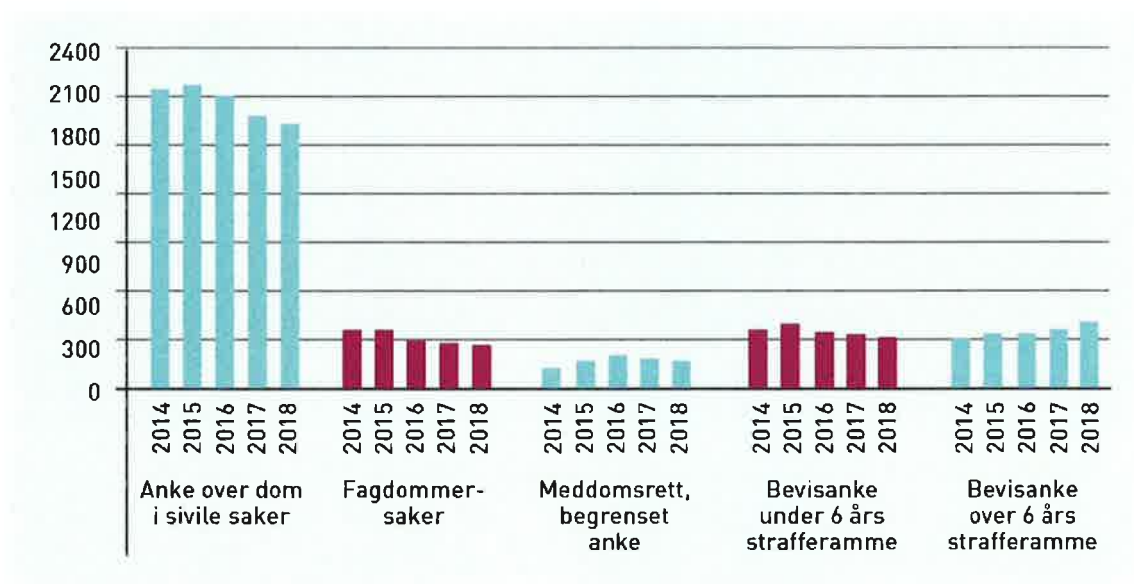
Samlet viser årsstatistikken for 2018 at 26 tingretter var utenfor målsettingene for saksbehandlingstid i en eller flere av sakstypene.

Lagmannsrettene

Saksavvikling 2018

Sakstyper lagmannsrettene	Antall saker (endring i % fra 2017 i parentes)			Antall domstoler utenfor mål for saksbehandlingstid i 2018 (2017)
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	
Anke over dom i sivile saker	1921 [-3 %]	1883 [-5 %]	1099 [3 %]	1 (2)
Fagdommersaker	296 [-6 %]	305 [-1 %]	83 [-23 %]	
Begrenset anker i MED	175 [-9 %]	209 [17 %]	51 [-42 %]	6 (6)
Bevisanker under 6 år	329 [-4 %]	374 [0 %]	191 [-12 %]	6 (6)
Bevisanker over 6 år	400 [12 %]	383 [11 %]	201 [6 %]	6 (6)

Innkome saker 2014-2018

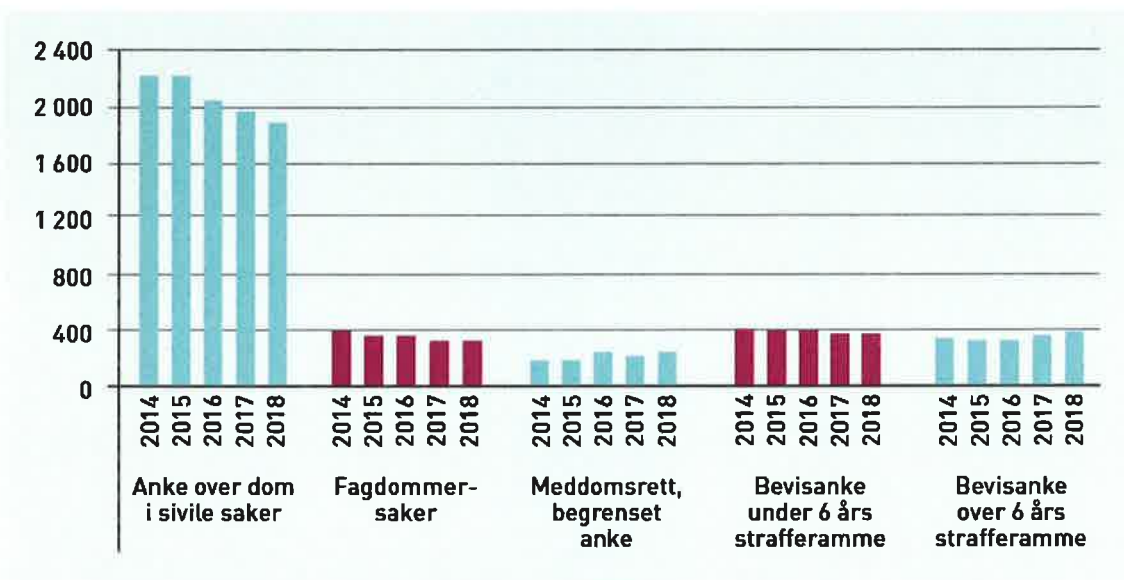

Lagmannsrettene har som tingrettene hatt reduksjon i antallet sivile ankesaker i 2018.

Lagmannsrettene mottok noen færre straffesaker til prøving i 2018 sammenlignet med 2017. Andelen straffesaker som henvises til behandling (inkludert saker med strafferamme seks år eller mer) var for alle lagmannsrettene samlet 41,5 prosent i 2018. Andelen henviste saker varierer noe mellom lagmannsrettene, mellom 35,8 prosent i Eidsivating og 48,1 prosent i Agder.

Antall innkomne saker som skal realitetsbehandles i lagmannsrettene gikk ned i alle sakstyper bortsett fra bevisankene med strafferamme over 6 år.

Antall behandlede saker 2014-2018

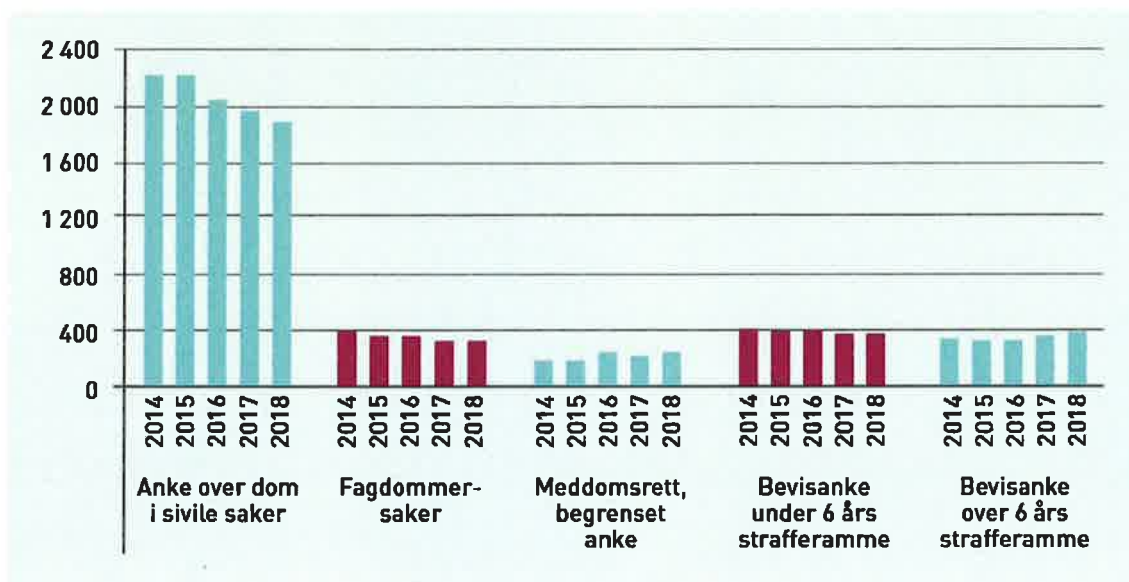

Antallet behandlede anker over dom i sivile saker er redusert i 2018 sammenlignet med 2017.

På straffesakssiden behandlet lagmannsrettene flere begrensede anker i meddomsrett og fullstendige anker over dom, mens antall behandlede fagdommersaker er redusert.

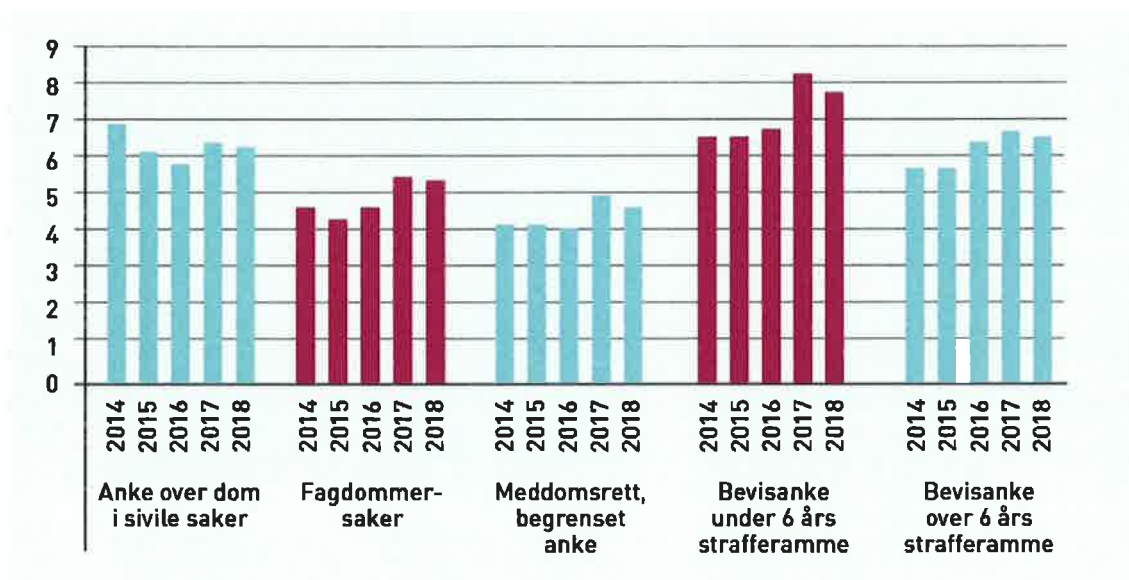
Antall saker i beholdning 2014-2018

I 2018 behandlet lagmannsrettene færre anker over dom i sivile saker enn antallet innkomne saker, og beholdningen av saker er økt.

Beholdningene av fagdommersaker, begrensede anker i meddomsrett og bevisanker i saker med strafferamme under 6 år er lavere ved utgangen av 2018, sammenlignet med status ved årsskiftet 2017/2018. Antall bevisanker med straffesramme over 6 år i beholdning er økt denne perioden.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (mnd)

Saksbehandlingstidene er redusert i alle sakstyper i 2018, sammenlignet med 2017.

Ser vi nærmere på straffesakene, er saksbehandlingstidene lengst i bevisankene. Alle lagmannsrettene har saksbehandlingstider som er lengre enn målet på tre måneder i alle straffesakstypene.

Samlet var saksbehandlingstidene i 2018 lengre enn målet på seks måneder i sivile anker over dom. Det er 5 av 6 lagmannsretter som klarer målet i 2018.

Høyesterett

» [Saksavvikling for Høyesterett i 2018 kan du lese her.](#)

Jordskifterettene

Jordskifterettene 2018	Innkomne saker	Avgjorte saker	Restanse ved periodens slutt
ADMIN, saker innkommet før 2014		55	65
ADMIN, saker innkommet etter 2014		38	48
LOVISA	11 69	1259	1723
SUM 2018 (% endring fra 2017)	11 69 (-12 %)	1352 (+5 %)	1836 (-9 %)

I 2018 fikk Jordskifterettene inn 1169 saker, noe som er en reduksjon på 12 prosent sammenlignet med 2017. Det er kom inn færre rettsendrende (-9 prosent) og rettsfastsettende (-15 prosent) saker, mens det for skjønn er flere innkomne saker i 2018 enn året før.

Jordskifterettene avgjorde 1352 saker i 2018, noe som er en økning på 5 prosent sammenlignet med året før. Lav saksinnang og høyere antall avgjorte saker gjorde at restansen av saker ble markant redusert (-9 prosent).

Det gamle saksbehandlingssystemet, ADMIN, skal etter planen avvikles fra 1/1-2020. Det ligger fortsatt drøyt 100 saker til behandling i det systemet. Basert på tilbakemeldinger via årsrapporteringen for 2018 ser det ut til at de fleste jordskifterettene skal klare å avvikle sine ADMIN-saker i løpet av 2019.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for avgjorte saker registrert i LOVISA (1259 av 1352 avgjorte saker) er på ca 464 dager, eller drøyt 15 mnd.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Åpenhet og tillit

Foto: Cathrine Dillner Hagen

-
- [Brukerundersøkelser](#)
  - [Informasjon og tilgjengelighet](#)
  - [Dommernes mediegruppe](#)
  - [Nynorsk i domstolenes maler](#)
  - [Service i domstolene](#)
  - [Vitner og vitnestøtte](#)

Domstolene skal være åpne og tilgjengelige for alle og domstolene skal utvise åpenhet om alle sider ved sin virksomhet for å opprettholde tilliten i samfunnet. Aktører skal kunne bli kjent med sine rettigheter og plikter og innbyggerne skal kunne finne informasjon om hvordan domstolene fungerer. Domstolenes tjenester skal tilpasses brukernes behov.

Brukerundersøkelser

Undersøkelse blant meddommere i de alminnelige domstolene

I Norge, og i Norden for øvrig, har meddommerordningen røtter tilbake til middelalderen. Bruk av lekfolk som dommere er tuftet på prinsippet om at man skal dømmes av sine likemenn. Meddommere spiller en viktig rolle i vårt rettssystem og antas å være en av grunnene til at rettssystemet i Norge har meget høy tillit i befolkningen.

Domstoladministrasjonen (DA) gjennomførte tidenes største undersøkelse blant norske meddommere i 2018. Over 15 000 meddommere i de alminnelige domstolene svarte på spørsmål om hvem de er, hvordan de opplever vervet og om de har tillit til rettssystemet.

Meddommerundersøkelsen 2018 viser at

- 98 prosent av meddommerne har tillit til rettsprosessen
- 97 prosent har tillit til domsavgjørelsen
- 93 prosent mener vervet er samfunnsnyttig
- 84 prosent synes det er et meningsfullt verv for dem selv

Undersøkelsen viser også at meddommerutvalget ikke helt og holdent speiler befolkningen. Meddommerutvalget er noe eldre, er noe hyppigere norskfødt, har et høyere utdanningsnivå og er overrepresentert blant yrkesaktive. Det er et mål at andelen meddommere med innvandringsbakgrunn øker og at fordelingen av meddommere blir mer lik befolkningen for øvrig.

Internasjonal meddommerundersøkelse

I regi av [European Network of Councils for the Judiciary](#) ble det i 2018 gjennomført en undersøkelse blant meddommere om opplevd uavhengighet. Undersøkelsen ble gjennomført i ti europeiske land, deriblant Norge.

På en skala 1-10 plasserte norske meddommere sin egen uavhengighet seg i gjennomsnitt på 8,8, noe som er likt gjennomsnittet i Europa. Lavest var Italia med 7,5 og høyest Skottland med 9,3.

Meddommerne ble også spurt om de i løpet av de siste to årene har opplevd press for å dømme på en spesiell måte. Fire prosent i Europa og to prosent i Norge, oppgir at de har opplevd slikt press.

Undersøkelse blant meddommere i jordskifterettene

Jordskifterettene velger meddommere fra et eget utvalg for jordskiftemeddommere. Det er en forutsetning at jordskiftemeddommere har en særskilt fagkompetanse i saker som behandles i jordskifteretten.

En undersøkelse blant jordskiftemeddommere viser at

- over 85 prosent mener de får brukt sin fagkompetanse som meddommer
- snittalderen til jordskiftemeddommerne er enda høyere enn snittalderen blant meddommere i alminnelige domstoler

Ingen av de 963 meddommerne som har svart på undersøkelsen er under 30 år, og kun 22 prosent er under 50 år.

Undersøkelsene viser at både alminnelige meddommere, og jordskiftemeddommere, tjenestegjør mindre enn forutsatt, cirka en gang per år.

>> Les mer om Meddommerundersøkelsen 2018 i domstolmagasinet Rett på sak nr 2/2018.

>> Les mer om meddommerordningen og hva det vil si å være meddommer på domstol.no.

Vitneundersøkelse 2018

DA gjennomførte en nasjonal vitneundersøkelse blant vitner i straffesaker og sivile saker i tingrettene og lagmannsrettene i 2018. I undersøkelsen forteller vitner om sin opplevelse av aktørene og det å være i retten.

Undersøkelsen viser at mange vitner er spente før de skal i retten og alle tiltak som kan gi informasjon er til nytte. Vitnene gir gode skussmål til vitnestøtteordningen i domstolene. De fleste synes at aktørene behandler dem med respekt og at det er en god tone i retten. Undersøkelsen viser også at vitner venter mindre i domstolene enn før, noe som sparer samfunnet for ressurser.

>> Les mer om Vitneundersøkelse 2018 på domstol.no.

Undersøkelse blant statsadvokater

DA gjennomførte en spørreundersøkelse blant landets statsadvokater om dommerne og domstolene i 2018.

Bakgrunnen for spørreundersøkelsen var at DA, etter å ha blitt kjent med undersøkelsen gjennomført av Riksadvokatembetet om statsadvokatenes oppgaveløsning i domstolene, ønsket å gjøre en tilsvarende undersøkelse om domstolene og dommerne.

>> Les mer om spørreundersøkelsen i domstolmagasinet Rett på sak nr. 3/2018.

Informasjon og tilgjengelighet

Målet for kommunikasjonsarbeidet i Norges domstoler er at domstolene skal ha tillit i samfunnet. For å oppnå dette jobber DA og domstolene med åpenhet for at domstolenes aktører skal kunne bli kjent med sine rettigheter og plikter og at innbyggerne vet hvordan domstolene fungerer

Målgruppene for nettstedet domstol.no er domstolenes brukere og faste aktører, skoleelever, studenter og det rettssøkende publikum. Det skal være enkelt for brukerne å finne informasjon om og komme i kontakt med sin lokale domstol. Derfor har alle domstolene egne nettsider på domstol.no. Her finner brukerne både lokal informasjon og sider med generell informasjon om domstolene.

Innstillingsrådet, Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark og Tilsynsutvalget har også egne nettsider.

De mest besøkte sidene på domstol.no og domstolenes nettsider i 2018

1. Når går rettssaken - domstol.no
2. Aktørportalen forside - domstol.no
3. Tid og sted for rettssaken - Oslo tingrett
4. Forside - Høyesterett
5. Rettsgebyr - domstol.no
6. Sivil sak - domstol.no
7. Pressetjenester - domstol.no
8. Saksliste - Høyesterett
9. Skjema - domstol.no
10. Anmeldte dødsfall - Oslo byfogdembete
11. Avgjørelser samlet 2018 - Høyesterett
12. Innstillinger 2018 - Innstillingsrådet

Informasjon om rettssaker og avgjørelser

Alle domstolenes berammingslister ligger på domstol.no. Det finnes en versjon for publikum og en for pressen. Sistnevnte har mer informasjon om straffesaker. På nettstedets pressetjeneste publiserer også tingrettene og lagmannsrettene sine avgjørelser (ved utgangen av 2018, var det kun én domstol som ikke var med på denne ordningen).

En del domstoler legger også ut tiltaler på samme sted. Dette bidrar til en lik praksis for mediernes innsyn og gjør at domstolene enkelt kan gi media innsyn i dokumenter. Høyesteretts berammingsliste og avgjørelser ligger kun på deres eget nettsted.

DA behandler søknadene til pressetjenesten. Omtrent 1 850 journalister var aktive brukere i 2018. Pressen må fremdeles kontakte domstolene om dokumenter som etter regelverket ikke skal publiseres digitalt.

Sosiale medier

Flere domstoler og DA er på ulike sosiale medier for å styrke dialogen med brukerne og publikum.

Antall følgere totalt for sosiale medier økte med 17 % fra 2017.

Antall følgere i desember 2018:

Facebook

- www.facebook.com/dalanetingrett (33 følgere)
- www.facebook.com/domstoladministrasjonen (3 644 følgere)
- www.facebook.com/Fredrikstadtingrett (449 følgere)
- www.facebook.com/follotingrett (106 følgere)
- www.facebook.com/haldentingrett (144 følgere)
- www.facebook.com/halolagmannsrett (250 følgere)
- www.facebook.com/meddommere (2 383 følgere)
- <https://www.facebook.com/MeddommeriOslo/> (1 882 følgere)
- <http://www.facebook.com/NedreRomeriketingrett> 166 følgere)
- www.facebook.com/NTtingrett (Nord-Troms tingrett, 276 følgere)
- <http://www.facebook.com/oslotingrett> (1 598 følgere)
- www.facebook.com/Romsdalingrett (34 følgere)
- www.facebook.com/sunnmoretingrett (361 følgere)
- www.facebook.com/ttingrett (Trondenes tingrett, 483 følgere)

Instagram

- Oslo tingrett på Instagram (80 følgere)

LinkedIn

- Domstoladministrasjonen på LinkedIn (1 018 følgere)
- Oslo tingrett på LinkedIn (336 følgere)

Twitter

- www.twitter.com/borgartinglagmr (1 701 følgere)
- www.twitter.com/domstoladm (4 187 følgere)
- www.twitter.com/frstadtingrett (527 følgere)
- www.twitter.com/haldentingrett (70 følgere)
- www.twitter.com/hoyesterett_no (4218 følgere)
- www.twitter.com/lekdommer (883 følgere)
- www.twitter.com/NCAnorwaygrants (69 følgere)
- www.twitter.com/obyfogd (752 følgere)
- www.twitter.com/oslotingrett (4 779 følgere)

Intranett - 2,7 millioner besøk

Domstolenes intranett ble godt benyttet gjennom 2018. Intranettet inneholder blant annet nyheter, brukerstøtte, diskusjonsforum (grupper), medarbeideroversikt, varsler og faglig innhold. Intranett skal støtte faglig samarbeid og sosialt samhold.

I 2018 ble nærmere 2,7 millioner (2 690 892) sider på intranettet besøkt. Den enkelte medarbeider var inne 400 ganger, besøkte 7 sider av gang og brukte 96 sekunder per side.

Lokale og sentrale nyheter hadde 303 593 sidevisninger, og hver medarbeider leste gjennomsnittlig 81 nyheter.

Domstolene og DA deler og samarbeider på tvers, og bruk av grupper - diskusjonsforum – er et av verktøyene. Ved utgangen av 2018 var det rundt 200 grupper på intranett. Gruppen med størst aktivitet i 2018 var "Aktørportalen" med 7 725 sidevisninger. Bruken av grupper viser at det oppleves som nyttig å møtes i digitale rom.

På slutten av året tok enkelte domstoler med felles ledelse i bruk de nye mulighetene for å dele nyheter og faglig innhold på intranett.

Rett på sak

Domstolmagasinet Rett på sak kom med fire nummer i 2018. Opplaget er på cirka 2 600 eksemplar og går til alle medarbeidere i domstolene samt andre interesserte i justissektoren og samfunnet for øvrig.

Formålet er å bidra til å sette dagsorden i domstolfaglige spørsmål, bidra til faglig utvikling for alle medarbeidere i domstolene og være identitetsbyggende for de som arbeider i og med domstolene.

Dommernes mediegruppe

Dommernes mediegruppe er et samarbeid mellom Dommerforeningen, DA og enkelte dommere. Gruppen består av dommere som er tilgjengelige for journalister som ønsker kontakt. Dommerne i gruppa kan bistå mediene når det er behov for uttalelser eller forklaringer fra en dommer. Utgangspunktet er et ønske om å bidra til åpenhet og økt kunnskap om domstolene hos allmennheten.

[>> Les mer om Dommernes mediegruppe på nettsiden deres på domstol.no.](#)

Nynorsk i domstolenes maler

I 2018 startet arbeidet med å se nærmere på nynorsk i malene i domstolenes saksbehandlingssystem Lovisa.

Etter flere skriveverksteder i 2017, der målet var å sikre et klarere og tydeligere språk i et utvalg maler som domstolene benytter, ble også malene på nynorsk gjennomgått.

Skrivereglene på nynorsk fra 2012 åpner for mange valg, og målet på sikt er at domstolenes felles maler og veiledninger på nynorsk får et enhetlig og konsekvent uttrykk.

En arbeidsgruppe startet med å se på dette i 2018, og i 2019 vil arbeidet ta form med en utvidet gruppe der. Arbeidsgruppa mener at det også er på tide å løfte fram nynorsken mer, og gjør stas bruken av nynorsk.

DA startet et prosjekt i 2018 for å sikre at informasjon til publikum og brukere får en jevnere fordeling mellom bokmål og nynorsk.

Service i domstolene

Norske domstoler jobber med service- og tjenesteutvikling for at de profesjonelle aktørene og det rettssøkende publikum skal få god service og brukertilpassede tjenester, med bruk av færre ressurser.

I 2018 har DA hatt fokus på blant annet tilgjengelighet for brukerne av nettstedet domstol.no. Funksjonen med tilbakemelding fra brukerne via «Fant du det du lette etter?» på domstol.no ble koblet til DA sin service management software. Det betyr at henvendelser får raskere svar enn før. I tillegg er det mulig å ta ut statistikk, som gir grunnlag til å se hva slags informasjonsbehov brukerne har. Domstol.no kan dermed oppdateres, forenkles og fornyes på en raskere og mer effektiv måte.

Den profesjonelle servicemedarbeider

"Den profesjonelle servicemedarbeider" er en tiltakspakke (en casefilm med veileder) til bruk i domstolenes lokale og regionale utviklingsarbeid. Domstolene kan gjennomføre tiltaket med lokale ressurser, noe som reduserer utgiftene. Filmen finnes med tekst på bokmål, nynorsk samisk og engelsk, og veilederen finnes på bokmål, nynorsk og samisk.

Vitner og vitnestøtte

Over 70 000 vitner møter i norske domstoler hvert år. Det er viktig at vitner blir ivaretatt på en måte som gjenspeiler den viktige samfunnsoppgaven de utfører.

85 prosent av vitnene møter i domstoler som tilbyr vitnestøtte. Ved utgangen av 2018 hadde 45 domstoler etablert en vitnestøtteordning. Mange domstoler med vitnestøtte tilbyr dette både i straffesaker og sivile saker.

En vitnestøtte er en skolert frivillig fra Røde Kors som tilbyr medmenneskelig støtte og praktisk informasjon og veiledning til vitner når de kommer til domstolen. Vitnestøtte øker også servicenivået i domstolene ved at vitnestøttene er til stede i publikumsområdene.

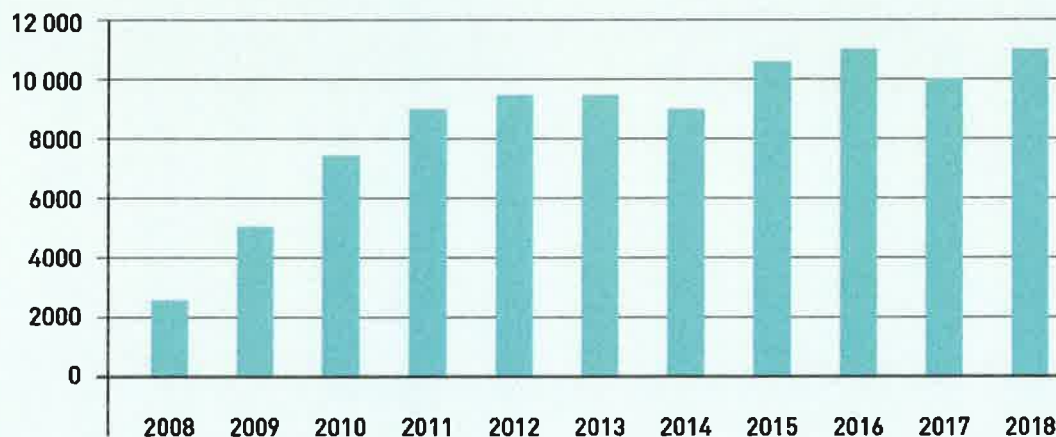
Fremmer rettssikkerheten

"Et trygt vitne er et godt vitne" er slagordet for vitnestøtte. Tanken bak er at et vitne som har fått god informasjon om hva som vil skje i retten og hatt noen å snakke med, bedre kan konsentrere seg om sin forklaring. Trygge vitner som avgir en god forklaring gir retten et bedre grunnlag for sin avgjørelse. Slik fremmer vitnestøtte rettssikkerheten.

Antall biståtte vitner og vitnestøtter i 2018

Vitnestøttene bisto 11 000 vitner i 2018, en økning med 1 000 fra året f. Dette til tross for en nedgang i antall vitner i domstolene i 2018.

Antall vitner som fikk bistand fra vitnestøtte

Per 31.12.2018 hadde domstolene til sammen 445 vitnestøtter. Det ble gjennomført 15 vitnestøttekurs og 42 samlinger for vitnestøtter i 2018.

Resultatene fra en undersøkelse Røde Kors gjennomførte i 2018 viser at domstolene synes dagens vitnestøtteordning, hvor arbeidet utføres av frivillige vitnestøtter, fungerer etter sin hensikt og treffer målgruppen. Både Røde Kors og domstolene synes at det er av høy prinsipiell viktighet at arbeidet utføres av frivillige og at vitnestøttene ikke innehar andre roller eller arbeidsoppgaver knyttet til domstolen.

[>> Les mer om vitnestøtte på domstol.no.](#)

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Styring og kontroll

- Strategisk plan - Domstolene 2025
- Styrets arbeid i 2018
- Personvern
- Rettsbygninger
- Innkjøp og anskaffelser
- Internkontroll og risikovurderinger
- Sikkerhet og beredskap
- Informasjonssikkerhet
- HMS og arbeidsmiljø
- Rekruttere kvalifiserte dommere
- Mangfolds- og inkluderingsdugnad
- Lærlinger

Strategisk plan - Domstolene 2025

Strategisk plan for domstolene i Norge - Domstolene 2025, ble vedtatt i februar 2018 og er den første strategiske planen som omfatter domstolene og Domstoladministrasjonen (DA) samlet.

Disse fire målene skal gjennomføres i planperioden

1. En bruker- og utviklingsorientert konfliktløser
2. Digitalt rettsliv
3. Samsvar mellom ressurser og oppgaver
4. Styrket uavhengighet

Domstolene 2025 følges opp i virksomhetens planverk og i dialogen med domstolene. Modell for oppfølging av planen prøves ut i 2019.

Fra vedtakelsen og ut året har ny strategisk plan inngått som tema i alle lederforum, i alle tiltak rettet mot ledere og endringstiltak i domstolene, i dommerseminarene og seminar med administrasjonssjefer. Den har også vært førende i omstillingsprosessen i DA i 2018. Det har i løpet av året vært tiltak innen alle målområder, men samlet sett har tyngdepunktet ut i domstolene har vært innenfor Digitalt rettsliv.

Styrets arbeid i 2018

Styret er øverste myndighet for DA, og skal påse at administrasjonen av domstolene skjer på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Styret skal behandle saker som er av viktighet for DA, herunder budsjettforslag for domstolene og DA, og fordeling av budsjettmidler innenfor rammer som er fastsatt av Stortinget.

Styret skal i tillegg gi generelle retningslinjer for DAs virksomhet. To av medlemmene er valgt av Stortinget og skal representere allmennheten. De øvrige medlemmene er oppnevnt av Kongen i statsråd. Medlemmene har personlige varamedlemmer. I 2018 har det vært utskifting av ett fast medlem.

Styreprotokoller

I 2018 ble det avholdt seks styremøter; fire møter i DAs lokaler og to møter i Oslo tingretts lokaler.

Styremøtet i juni ble holdt over to dager og inneholdt også studietur. På starten av første dag deltok styret på fagseminar i regi Den norske Dommerforening og hadde besøk av Statens Lånekasse under styremøtet på ettermiddagen. På samlingens andre dag var hele styret på studiebesøk hos NSM (Nasjonal Sikkerhetsmyndighet) i Oslo.

Styret har gjennomført møter med Den norske Dommerforening, Innstillingsrådet og Riksrevisjonen gjennom året.

Det er også fattet vedtak i tre saker etter digital behandling. I mai hadde styret møte med Justiskomiteen.

» [Les saksframlegg og styreprotokoller fra styremøtene her.](#)

Personvern

I løpet av 2018 har DA jobbet for å implementere nytt personvernregelverk i domstolene og DA. Behandlingsaktiviteter er gjennomgått og det er kartlagt hvilke tiltak som må gjennomføres for å sikre etterlevelse av regelverket.

DAs mål er å tilby domstolene mest mulig standardløsninger som kan benyttes for å oppfylle kravene i det nye regelverket. Det tas blant annet sikte på å utvikle standardiserte rutiner og maler som domstolene kan ta i bruk.

I 2018 ble det vedtatt en felles overordnet policy for behandling av personopplysninger i domstolene og DA, og det ble blant annet utviklet personvernerklæringer, maler og rutiner for å sikre de registrertes rettigheter. Det er også utpekt et felles personvernombud for domstolene og DA.

Høsten 2018 var det et avvik i Aktørportalen som medførte at enkelte aktører fikk tilgang til informasjon de normalt ikke skulle ha tilgang til. Denne informasjonen inkluderte personopplysninger. Avviket ble håndtert straks det ble oppdaget og feilen ble rettet.

Rettsbygninger

I perioden 2015-2017 ble det gjennomført konseptvalgutredning (KVU) og tilhørende kvalitetssikring (KS1) trinn 1 for Bergen tinghus. Regjeringen konkluderte i juni 2017 med at det skal satses på en rehabilitering av nåværende Bergen tinghus. Dette representerer en viktig milepæl på veien til en funksjonell og moderne rettsbygning for Bergen tingrett og Nord- og Midhordland jordskifterett. I 2018 er KS1 trinn 2 gjennomført og etter en kvalitetssikring vinteren 2019 skal regjeringen beslutte om et forprosjekt skal igangsettes.

Kvalitetssikringen (KS1) av konseptvalgutredningen for Stavanger tinghus ble slutført høsten 2017. KS1 bekrefter behovet for en ny rettsbygning for Stavanger tingrett og Sør-Rogaland jordskifterett, samt Gulating lagmannsretts virksomhet i Rogaland. Regjeringen har besluttet at prosjektet utsettes i inntil fem år, samtidig med at det utarbeides en opsjonsavtale for den aktuelle tomten på Bekhuskaia.

For Drammen tinghus ble det i 2018 utarbeidet en Oppstart forprosjekt rapport (OPS). OPS foreslår et nybygg for Drammen tingrett, Nedre

Buskerud jordskifterett og Borgarting lagmannsretts virksomhet i Buskerud på Gamle Kirkeplass 3 i Drammen. Det forventes at regjeringen vil ta stilling til videre arbeid vedrørende Drammen tinghus tidlig i 2019.

I Skien ble arealene for Agder lagmannsrett og Nedre Telemark tingrett utvidet med 1000 kvm i 2018. Tilleggsarealene omfatter kontorer som samler lagmannsrettens ansatte, to nye rettssaler og flere møtelings/møterom for domstolene.

I Oslo tinghus er det gjennomført en arealstudie for å vurdere mulighetene for å effektivisere og optimalisere arealene. Rapporten vil være klar våren 2019. I tillegg ble 8. etasje i tinghuset i 2018 bygd om for å gi Oslo tingrett en bedre utnyttelse av kontorarealet, gjennom blant annet arbeidsplasser i landskap med tilhørende aktivitetsbaserte kontorløsninger.

Det er i 2018 inngått ny leieavtale for en samlokalisering av Sogn og Fjordane tingrett og Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett i Førde. Det vil være ombygging av eksisterende lokaler med antatt ferdigstilling våren 2020.

Det arbeides med nytt tinghus i Vestfold, som vil være en samlokalisering av Vestfold tingrett, Vestfold jordskifterett og Agder lagmannsretts virksomhet i Vestfold. I 2019 vil det blant annet bli tatt stilling til lokalisering av tinghuset.

I 2019 vil det arbeides videre med samlokaliseringer av tingretter og jordskifteretter i Harstad, Molde og Bodø.

Innkjøp og anskaffelser

I løpet av 2018 er det gjennomført ni anskaffelser av DA. DA har også tatt i bruk konkurransegjennomføringsverktøy og kontraktsadministrasjonsverktøy, dette leveres som en tjeneste fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

I 2018 deltok Norges domstoler i fellesavtaler for PC-skjermer, PC-klienter, mobilabonnement, mobiltelefoner og nettbrett. Vi deltar for øvrig i relevante statlige fellesavtaler som er inngått av Statens innkjøpssenter. Det forventes at fellesavtalene gir bedre økonomiske vilkår og reduserer ressursbehovet på innkjøps- og anskaffelsesområdet.

Internkontroll og risikovurderinger

I 2018 har det blitt arbeidet systematisk med internkontroll og risikovurderinger. Det har vært hovedfokus på risiko og sårbarhet knyttet opp mot strategisk plan og retningslinjer.

Sikkerhet og beredskap

Utenfor Oslo tinghus ble det i 2018 etablert perimetersikring, herunder faste pullerter og granittbenker, for å hindre at kjøretøy kan komme helt

inn til bygget. Perimetersikringen av Oslo tinghus vil bedre imøtekomme samfunnets økte behov og krav til sikkerhet og beredskap.

Sikkerhetskontroll

I ny § 132a i Domstoloven av 13. august 1915 nr. 5, kan DA gi nærmere bestemmelser om gjennomføring og organisering av sikkerhetskontroller i domstolene. DA avgjør ved hvilke domstoler det skal etableres permanent sikkerhetskontroll. Arbeidet med å skrive en forskrift til lovhjemmelen er tenkt gjennomført i 2019.

Grunnsikring

Et av målene for arbeidet med sikkerhet og beredskap, er at domstolene skal få på plass et minimum av grunnsikring som både inneholder fysiske tiltak og nødvendig planverk.

I 2018 har domstolene arbeidet videre med å få på plass grunnsikringen og sin beredskapsdokumentasjon. Fremdeles er det domstoler som opplyser at de mangler enkeltelementer.

- 29 domstoler melder at de mangler deler av sikkerhetsdokumentasjonen.
- 76 av domstolene har nå overfallsalarm i ekspedisjonene mot 67 i 2017.
- 65 domstoler opplyser at de har overfallsalarm i alle rettsaler.
- Noen domstoler har tatt i bruk tidligere vigselsrom som rettsaler, og der er ikke overfallsalarm eller innsyn på plass enda.

Totaldekningen er noe lav til tross for at DA dekker omkostningene for tiltakene innsyn og overfallsalarm. For domstoler uten egne rettslokaler, er det ikke aktuelt med faste overfallsalarmer utenfor kontorstedet.

Trusler

Årets rapportering viser at det i 32 domstoler opplyses at medarbeidere, domstolen eller aktører har vært utsatt for sikkerhetshendelser. Det har fremkommet trusler mot medarbeidere og aktører i 27 domstoler, hvorav 14 mot dommere og 13 mot saksbehandlere.

En rekke andre aktører som påtalerepresentant, advokater, sikkerhetsmedarbeidere og vitner har mottatt trusler. Det rapporteres at det ikke er fremsatt trusler mot representanter for vitnestøtte, og ifølge jordskiftedomstolene har det ikke vært noen trusler mot jordskifteingeniører i 2018.

Øvelser og sikkerhetstiltak

75 domstoler opplyser å ha gjennomført brannøvelser, og 38 domstoler har gjennomført førstehjelpskurs. Hele 21 domstoler har avholdt sikkerhetsdager, mens 26 domstoler har ikke avholdt noen øvelser i 2018. Det planlegges imidlertid en rekke øvelser og sikkerhetstiltak for 2019.

I 2018 begynte arbeidet med et konsept for opplæring innen forebyggende sikkerhet tiltenkt alle ansatte i domstolene. Prosjektet er i startfasen, og skal munne ut i en pilot der konseptet skal testes og kvalitetssikres.

E-læring innen grunnleggende HMS og Sikkerhet og beredskap for nye ledere, sikkerhetsledere og verneombud ble gjennomført for tredje gang i 2018. Tiltaket videreføres i 2019, og skal bidra til å bygge en felles forståelsesplattform, og derav støtte opp under byggingen av en felles sikkerhetskultur.

Informasjonssikkerhet

I løpet av 2018 har DA registrert flere hendelser knyttet til forsøk på «direktørsvindel» og forsøk på phishing av medarbeidere. Mørketallene antas å være store, da en er avhengig at hver enkelt medarbeider som opplever hendelsen rapporterer dette inn for registrering ved brukersenteret i DA. Det er knyttet usikkerhet til denne rapporteringen. DA har også håndtert hendelser knyttet til bekreftet phishing.

Domstolene og DA deltok i kampanjen nasjonal sikkerhetsmåned, som i 2018 adresserte «hvordan avsløre skadelig e-post og nettsvindel». Erfaringer fra denne kampanjen vil følges opp videre som ledd i kompetanse og kunnskapsutviklingen av medarbeidere i domstolene og DA. Det er også blitt gjennomført en omfattende IKT-sikkerhetsrevisjon i løpet av 2018, og aktiviteter for å følge opp observasjoner og anbefalinger er igangsatt.

Arbeidet med sikkerhetstiltak foregår i en kontinuerlig prosess med bakgrunn i risikovurderinger som avstemmes med hva virksomheten til enhver tid definerer som akseptabel risiko, og sammenfattes for øvrig med annet sikkerhetsarbeid i domstolene og DA.

Arbeidet med informasjonssikkerhet tar utgangspunkt i virksomhetens strategi, med mål om å understøtte og sikre alt arbeid i domstolene.

HMS og arbeidsmiljø

Totalt sykefravær for domstolene og DA var 4,1 prosent for 2018 (og 4,1 prosent i 2017). I årene 2010 til 2018 er det en positiv trend med redusert sykefravær. Siste 3 år (2016 til 2018) viser derimot en svak negativ økning.

Tilknyttet ABE- og bemanningsreducerende tiltak rapporterer domstolene om økende negative konsekvenser som følge av innsparingskrav, underbemanning, høyt arbeidspress, negativ sykefraværsutvikling hos enkelte, utfordringer i å "erstatte" sykmeldte, at stillinger ikke blir utlyst, økende restanser, økt slitasje/frustrasjoner/usikkerhet, overtidsarbeid, nedprioritering på drift og investeringer i gode tiltak.

På spørsmål om hvilke tiltak som er iverksatt for å redusere konsekvensene, så rapporteres blant annet: ingen tiltak iverksatt, omfordeling/avlastning av arbeidsoppgaver, stressmestringskurs med Bedriftshelsetjenesten, Lean, Aktørportalen og digitale rettsmøter, fellesmøter (informasjon/ivaretagelse), stønadsordninger (NAV), utvikle smartere rutiner, større fleksibilitet på fagområder, vikarbruk, kultur- og organisasjonsutvikling, akseptere økt saksbehandlingstid, søkt midler DA.

Hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU) gjennomgår rapporteringen.

For 2019 rapporteres om følgende fokusområder:

medarbeiderundersøkelser og arbeidsmiljø, øvelsesdag i sikkerhet og beredskap, forebygge sykefravær, fokus langtidssykemeldte, forsterke arbeidsmiljø, medarbeiderskap/selvledelse, mestringsstrategier (BHT-kurs), vernerunder, HMS-dag, risikovurderinger av vold og trusler, tiltaksregister, gjennomgang rutiner for forebygging seksuell trakassering, krisehåndtering, miljø- og avfallsbevissthet, fysisk sikring.

Indikasjonen er at domstolene arbeider godt med eget HMS- og arbeidsmiljøarbeid, men det oppleves økte utfordringer. 85 prosent av domstolene har ferdigstilt alt av HMS-dokumentasjon tilknyttet kravene i internkontrollforskriften. Nær halvparten av domstolene er tilknyttet en godkjent Bedriftshelsetjeneste og 14 domstoler ønsker tilknytning til en slik tjeneste.

Rekruttere kvalifiserte dommere

DA har ansvaret for å sikre tilfanget av gode søkere til utlyste dommerstillinger. Det gjøres ved å utforme annonser og kunngjøre disse i flere ulike kanaler. Det arbeides også med å bevisstgjøre og aktivere domstolledere i rekrutteringsarbeidet.

DA er sekretariat for Innstillingsrådet for dommere og bistår blant annet med kompetansebyggende tiltak for å utvikle kvaliteten på rekrutterings- og seleksjonsarbeidet. Direktøren eller den direktøren utpeker deltar under intervjuer og på rådets møter. Innstillingsrådet for dommere har et betydelig antall saker til behandling hvert år og DA har prioritert å sette av ressurser til det arbeidet dette medfører.

Mangfolds- og inkluderingsdugnad

I dialog med domstolene og gjennom ulike kompetansetiltak innenfor ledelse, arbeidsmiljø og rekruttering, blir mangfold og inkludering løftet frem som et sentralt tema. Ved rekruttering synliggjøres det et ønske om mangfold blant annet gjennom økt andel ansatte med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne. Det har foreløpig ikke blitt iverksatt noen tiltak for å tilsette medarbeidere med hull i CV.

Domstolene rapporterer om en bevissthet rundt regelverk og holdninger for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Det er iverksatt konkrete tiltak for å tilrettelegge for medarbeidere og meddommere med syns- og/eller hørselsnedsettelse, og det er fokus på bedret universell utforming

for medarbeidere og meddommere med behov for rullestol. Noen domstoler rapporterer om tiltak i samarbeid med NAV for å bidra til at mennesker som vanskelig kommer seg inn på arbeidsmarkedet, får arbeidspraksis.

Innslaget av antallet medarbeidere i domstolene med innvandrerbakgrunn er forholdsvis størst i folkerike strøk og i de store byene.

Det er fremdeles stor overvekt av kvinner i saksbehandlerstillingene i domstolene, og overvekt av menn blant jordskifteingeniørene og i dømmende stillinger. For rådgivere og administrative ledere, er det overvekt av kvinner. Det er relativt lav turnover i administrative stillinger i domstolene. Dette tilsier at en endring i kjønnsfordelingen vil måtte ta tid, uavhengig av hvilke tiltak som settes inn.

Lærlinger

Det har blitt jobbet aktivt for å opprette lærlingeplasser og følge opp arbeidet med lærlinger, både i DA og i domstolene. Det er totalt tilsatt 12 lærlinger. To innen IKT-servicefaget og øvrige innen Kontor- og administrasjonsfaget. Det er gjennomgående veldig god tilbakemelding på lærlingeordningen.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Fremtidsutsikter

- Uavhengighet
- Rettsstryggleik
- Tillit
- Meir effektive domstolar
- ABE-kutt
- IT-utstyr i domstolane
- Saksavvikling
- Rettsbygningar
- Domstolstrukturen

Uavhengighet, rettsstryggleik og tillit er kjerneverdiane til domstolane.

Uavhengighet

I fleire land, også nær oss, er uavhengigheita til domstolane under press frå andre statsmakter og påverknadsgrupper. Norske domstolar er ikkje under slikt press for tida, men ein kan ikkje sjå bort frå at det kan kome. Grunnlova slår fast at «Enhver har rett til å få sin sak avgjort av en uavhengig og upartisk domstol innen rimelig tid» Det er likevel behov fo. ...

styrke den formelle uavhengigheita slik at andre statsmakter ikkje på enkelt vis skal kunne endre samansetnaden av slike styre, råd og utval som kontinuerleg skal sørge for at uavhengigheita blir ivaretatt. Dette er og ein del av mandatet til Domstolskommisjonen.

Rettstryggleik

Rettstryggleiken i Noreg er svært god internasjonalt sett. I internasjonale kåringar frå for eksempel World Justice Project og Verdensbanken ligg Noreg svært høgt.

Ei konkret utfordring for rettstryggleiken i Noreg kan vere kvaliteten på tolking i retten. Ei anna utfordring kan vere at det kan vere kostbart å føre ei sak for retten.

Tillit

Tiltraua til domstolane er stabilt høg. Dette er ein viktig føresetnad for at samfunnet skal fungere godt. Samtidig kan enkelte hendingar eller avgjersler alltid påverke tiltraua.

Den viktigaste føresetnaden for å ha høg tillit er at domstolane fattar rettsavgjerder som blir aksepterte og respekterte. Openheit om rettsprosessen er ein annen føresetnad. At avgjerder blir fatta til rett tid er og viktig for det rettssøkjande publikum.

Meir effektive domstolar

Digitalisering og nye arbeidsmåtar kan forenkle og forbetre rettsprosessen. Dette står sentralt i arbeidet med å effektivisere domstolane.

Mange tiltak er gjennomført og nye vil kome i 2019. Jordskifterettane og fleire aktørar skal ta i bruk den digitale Aktørportalen for dokumentutveksling i sivile saker. Ei sikrare og meir effektiv digital samhandling blir og gjennomført innanfor straffesakskjeda.

Innbyggjarane og andre aktørar ventar i stadig større grad at alle institusjonar bruker digitaliseringa til å gjere prosessane enklare, meir tilgjengelige og meir opne. Avvik kan påverke tiltraua.

ABE-kutt

ABE-reforma er eit generelt kutt i budsjetta til dei fleste statlege verksemdene. Målet er å effektivisere og frigjere midlar til politisk prioriterte oppgåver. Kutta har dei siste åra vore 0,5-0,8 prosent.

Reforma tar ikkje omsyn til at domstolane har sterkt avgrensa mogleghr til å effektivisere på grunn av den fastlåst domstolsstrukturen, og at arbeidsprosessane i domstolane er sterkt lovregulerte.

ABE-reforma og behov for, og plikt til gevinstrealisering av digitaliseringa, har medført at domstolane har måtta nedbemanne med over 50 stillingar sidan 2016. Nedbemanninga vil halde fram i 2019. Dette kan påverke saksbehandlingstida.

IT-utstyr i domstolane

Investeringane i IT i domstolane har vore altfor små i fleire år. Domstolane har derfor mykje teknisk utstyr som er utdatert. Domstoladministrasjonen kjem til å auke investeringane i teknisk utstyr i 2019 og dei komande åra, ikkje minst i jordskifterettane.

Det blir også stilt høgare krav til teknisk utstyr i dei ca. 450 rettssalane i domstolane. Det same gjeld for tryggleik, både for besøkjande og tilsette. Det er derfor behov for å etablere tryggleikskontroll i mange tinghus.

Saksavvikling

I dei siste åra har det blitt kravd færre saker for domstolane. Saksbehandlingstid og restansar er ikkje redusert tilsvarande. Dette er illevarslande. Dersom talet på tvistar og straffesaker aukar på ny, og moderniseringa av rettsprosessen ikkje har venta effekt, vil det bli svært vanskeleg å behalde akseptable saksbehandlingstider.

Rettsbygningar

Mange tinghus er ikkje formålstenlege ut frå krav og forventningar. Det blir arbeidd med utbetringar av eksisterande lokale. Nokre stader, som i Bergen, Drammen, Stavanger og Vestfold, blir det arbeidd med større byggeprosjekt.

Domstolstrukturen

Det blir arbeidd for å justere domstolsstrukturen noko gjennom samanslåingar der det er naturleg. Det blir og oppretta felles domstolsleiing, og felles lokalisering av tingretter og jordskifterettar, der det er særlege grunnar til dette. Domstolskommisjonen skal i løpet av 2019 leggje fram forslag til ny struktur for førsteinstans-domstolane.

[Til toppen av siden](#)

ÅRSRAPPORT 2018

Norges domstoler

Årsregnskap 2018

- [Årsregnskap 2018 \(pdf\)](#)
  - [Revisjonsberetning 2018 \(pdf\)](#)
-

Del VI. Årsregnskap 2018

Ledelseskommentar årsregnskapet 2018

Formål

Domstoladministrasjonen (DA) ble opprettet i 2002. Fra 1.1.2014 innførte DA og domstolene ny standard kontoplan og periodisert virksomhetsregnskap i henhold til statlige regnskapsstandarder slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. I den sentrale rapporteringen til statsregnskapet benyttes fortsatt kontantprinsippet. DA er administrativt ansvarlig for Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene, Oslo byfogdembete, jordskiftedomstolene, Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og Økonomiregelverket i Staten. Domstoladministrasjonen mener regnskapet gir et dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2018 har domstolene samlet disponert tildelinger på utgiftssiden kr 2 658 460 000 på de ordinære driftskapitlene, og kr 2 315 827 000 på de regelstyrte postene. I tillegg er det mottatt belastningsfullmakter på totalt kr 12.134.000

Kapittel 0061, post 01 Høyesterett viser en mindreutgift på kr 1.608.239, som søkes overført til neste år på post 01 iht. beregninger i note B.

Kapittel 0410, post 01 Domstolene viser en mindreutgift på kr 32 077 258. I tillegg er det merinntekter på kapittel 3410, post 02 og 03 som gir tingretter og lagmannsretter en samlet mindreutgift på kr 38 349 358. Den samlede mindreutgiften søkes overført til neste år på post 01 iht. beregninger i note B.

I 2018 ble kapittel 3411 post 03 slått sammen med kapittel 3410 post 03 Domstoler –diverse refusjoner. Dette er grunnen til at merinntekten er gått opp sammenlignet med 2017.

Mindreutgiften på kap. 410, post 01 utgjør 1,3 pst av disponibel bevilgning. Nærmere 9 mill. kr knyttet til utsatt fremdrift for nytt tinghus i Drammen. Videre er kostnadsbelastningen i enkelte IKT-prosjekter forsinket. I hovedsak gjelder dette Digitale Domstoler, hvor nærmere 12 mill. kr først belastes i 2019.

Kapittel 0410, post 22 Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler viser en mindreutgift på kr 4,7 mill. Kapittel 3410 post 04 gir mindreinntekt på kr 3 mill. Beløpet som kan overføres er 1,7 mill. Jordskifterettene har hjemmel til å kreve inn sideutgifter i visse saker. Sideutgiftene skal dekke det tekniske arbeidet i disse sakene. Utgiftene føres i egne saksregnskap, og utgifter og inntekter skal balansere når saken er avsluttet, selv om dette kan gå over flere år.

Det er krevd inn kr 240 394 795 i gebyrer i alminnelige domstoler og jordskiftedomstolene jf. note 1. For kapittel/post 3410/01 «Rettsgebyr alminnelig domstol» er Gebyrsentralen ved Brønnøysundregistrene gitt fullmakt til å inntektsføre om lag 118 mill. kroner i 2018. Dette fremkommer ikke i domstolenes regnskap.

På eiendelssiden viser balansen at bokført verdi på immaterielle eiendeler (programvare) har økt med ca. 10 mill. kroner. Tilgangen er større enn avskrivningene de siste 12 måneder, med samlet investering på 46,4 mill. kroner og med 36,7 mill. kroner i avskrivninger. For varige driftsmidler som inventar og IKT-utstyr har det vært en økning i bokført verdi på ca.11,5 mill. kroner. Dette kommer av at tilgangen har vært høyere enn avskrivningene de siste 12 måneder. Tilgangen på varige driftsmidler har i 2018 har vært på 37,8 mill. kroner og avskrivninger på 26,5 mill. kroner.

Årsregnskap 2018

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer summerte seg til kr 4 364 431 846. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr 1 965 326 062. Det ble i 2018 utbetalt kr 88 882 997 til ulike investeringer, som er finansiert ved bruk av tildelte midler på post 01. Investeringene er økt med ca. 30 mill. kroner fra 2017.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2018 kr -109 276 817. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Domstoladministrasjonen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. og revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2019.

Trondheim 25. mars 2019

Sven Marius Urke

Direktør

Domstoladministrasjonen

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapsprinsipper SRS

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Domstolene i Norge er en bruttobudsjettert virksomhet.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er også benyttet ved årets slutt i henhold til SRS 10 Inntekt fra bevilgninger.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjoner

Fra og med 1. januar 2017 betaler virksomheten pensjonspremie til SPK. For 2018 er arbeidsgivers andel av pensjonspremien 12 prosent.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Årsregnskap 2018

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer for salg og driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Beholdninger av varer og driftsmateriell er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse. Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Avregninger

For bruttobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet med statskassen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i avregnet med statskassen.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likvider gjennom året. Virksomhetene har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Årsregnskap 2018

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018								
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) eller mindreutgift	
0061	Høyesterett	01	Driftsutgifter	A og B	112 996 000	111 387 761	1 608 239	
0410	Doms Tolene	01	Driftsutgifter	A og B	2 537 741 000	2 505 663 742	32 077 258	
0410	Doms Tolene	21	Spesielle driftsutgifter	A	80 857 000	21 589 851	59 267 149	
0410	Doms Tolene	22	Vemesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, kan overføres	A og B	7 723 000	2 999 287	4 723 713	
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	01	Driftsutgifter	A	242 148 000	213 791 899	28 356 101	
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	01	Driftsutgifter	A	1 096 121 000	1 041 645 966	54 475 034	
0470	Fri retts hjelp	01	Driftsutgifter	A	634 714 000	334 339 665	300 374 335	
0471	Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar rtm. overislagsbevilgning	A	136 543 000	1 568 891	134 974 109	
0475	Bøtbehandling	01	Driftsutgifter	A	101 550 000	115 594 520	-12 044 520	
0475	Bøtbehandling spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A	21 894 000	4 873 604	17 020 396	
0024	Regjeringsadvokaten, belastningsfullmakt	21	Spesielle driftsutgifter		0	1 345 065		
0440	Politi og påtalemyndighet, belastningsfullmakt	01	Driftsutgifter		0	7 832 899		
0841	Barn- likestillings dep, Familie og oppvekst, belastningsfullmakt	22	Oppføring, forskning, utvikling mv		0	1 798 695		
1633	Netto-ordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		0	381 472 404		
Sum utgiftsført						4 974 287 000	4 745 904 340	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt eller mindreinntekt
3410	Doms Tolene	01	Rettsgebyr	121 302 000	214 617 268	-106 684 772
3410	Doms Tolene	02	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	23 200 000	23 784 215	584 215
3410	Doms Tolene	03	Diverse refusjoner	1 817 000	7 504 885	5 687 885
3410	Doms Tolene	04	Vemesaker jordskiftedomstolene	5 946 000	2 894 067	-3 051 933
5309	Ymse inntekter	29	Ymse	0	3 888 003	
5700	Folketrygden	72	Arbeidsgiveravgift	0	230 525 608	
Sum inntektsført				152 265 000	483 214 016	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		4 262 690 294
Kapitalkontoer		
60090101	Norges Bank KK/innbetalinger	462 928 243
60090102	Norges Bank KK/utbetalinger	-4 724 201 381
704472	Endring i mellomværende med statskassen	-1 417 157
Sum rapportert		0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
		31.12.2018	31.12.2017	Endring
704472	Mellomværende med statskassen	-109 276 817	-107 859 661	-1 417 157

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0061/01	961 000	112 035 000	112 996 000
0410/01	52 916 000	2 484 825 000	2 537 741 000
0410/22	3 777 000	3 946 000	7 723 000
Sum driftskapitler:			2 658 460 000
Regelstyrte poster:			
0410/21	647 000	80 210 000	80 857 000
0414/01	11 623 000	230 525 000	242 148 000
0466/01	0	1 096 121 000	1 096 121 000
0470/01	34 400 000	600 314 000	634 714 000
0471/71	0	136 543 000	136 543 000
0475/01	0	103 550 000	103 550 000
0475/21	14 452 000	7 442 000	21 894 000
Sum regelstyrte poster:			2 315 827 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgift uten avsette til avgitte belastningsfullmakter(+)	Merutgift(-)/ mindre utgift eller avgitte belastningsfullmakter	Merinntekt/ mindreinntekt (-) til merinntektsfullmakt	Ordspørsmål fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Trosspørsmål(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0061/01		1 608 239		1 608 239				1 608 239	1 608 239	1 608 239
0410/01		32 077 258		32 077 258	6 222 099			38 349 356	38 349 356	38 349 356
0410/22	kan overføres	4 723 713		4 723 713	-3 051 933			1 671 780	1 671 780	1 671 780

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R 2 for mer detaljert informasjon om overføring av brukte

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

Det er gitt fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekt på kapittel post 3410/02, 3410/03 og 3410/04. Mulig overførbart beløp fremgår av tabell over.

Mottatte belastningsfullmakter

- kr 2 500 000 på kap/post 0024/21 Regjeringsadvokaten
- kr 7 834 000 på kap/post 0440/01 Politidirektoratet
- kr 1 800 000 på kap/post 0841/22 Barne,-liketillings - og inkluderingsdepartementet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2018		
	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	238,401,483	220,602,156
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	9,110,662	11,395,148
Salgs- og leieinntekter	1,288,290	2,171,744
Andre inntekter	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>	248,800,435	234,169,047
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1,965,326,062	1,930,984,836
Andre utbetalinger til drift	2,310,208,368	2,340,664,339
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	4,275,534,430	4,271,649,174
Netto rapporterte driftsutgifter	4,026,733,995	4,037,480,127
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	182	633
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	182	633
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	88,882,997	58,920,568
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	14,601	23,901
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	88,897,599	58,944,469
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	88,897,416	58,943,835
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	1,188,160	1,276,870
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	1,188,160	1,276,870
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	2,699,843	2,653,940
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	230,525,608	226,231,449
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	381,472,494	383,919,980
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	148,247,042	155,034,591
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	4,262,690,294	4,250,181,683
Oversikt over mellomværende med statskassen **		
Eiendeler og gjeld	2018	2017
Fordringer	-15,350,468	-15,380,380
Kasse	318,420	344,030
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-82,351,995	-79,727,435
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Annen gjeld	-11,892,774	-13,095,877
Sum mellomværende med statskassen	-109,276,817	-107,859,661

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Årsregnskap 2018

Resultatregnskap			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	4,128,738,855	4,103,820,343
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	10,267,505	11,788,825
Inntekt fra gebyrer	1	240,394,795	219,769,389
Salgs- og leieinntekter	1	2,308,785	2,160,582
Andre driftsinntekter	1	1,000	-8,000
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>4,381,710,939</i>	<i>4,337,531,138</i>
Driftskostnader			
Varekostnader		0	0
Lønnskostnader	2	2,005,731,046	1,934,482,487
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3.4	63,234,785	62,796,105
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3.4	0	0
Andre driftskostnader	5	2,312,725,991	2,340,229,220
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>4,381,691,821</i>	<i>4,337,507,812</i>
Driftsresultat		19,119	23,327
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	182	633
Finanskostnader	6	19,301	23,960
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-19,119</i>	<i>-23,327</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	1,188,160	1,276,870
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		1,188,160	1,276,870
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre		0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling	3	0	0
Programvare og lignende rettigheter	3	254,561,351	244,900,510
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>254,561,351</i>	<i>244,900,510</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	0	0
Maskiner og transportmidler	4	18,000	24,500
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	111,849,618	100,488,199
Anlegg under utførelse	4	0	0
Infrastruktureiendeler	4	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>111,867,618</i>	<i>100,512,699</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		366,428,969	345,413,209
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	9	26,936,416	22,929,608
Oppljente, ikke fakurerte inntekter		0	0
Andre fordringer	11	8,903,914	10,663,511
<i>Sum fordringer</i>		<i>35,840,330</i>	<i>33,593,119</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	0	0
Kontanter og lignende	12	318,420	344,030
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>318,420</i>	<i>344,030</i>
Sum omløpsmidler		36,158,750	33,937,149
Sum eiendeler		402,587,719	379,350,358

Årsregnskap 2018

Statens kapital og gjeld			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-385,808,780	-351,672,080
Sum avregninger		-385,808,780	-351,672,080
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3.4	366,428,969	345,413,209
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		366,428,969	345,413,209
Sum statens kapital		-19,379,811	-6,258,871
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelse r			
Avsetninger langsiktige forpliktelse r		16,500,000	16,500,000
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelse r		16,500,000	16,500,000
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		48,182,997	61,137,442
Skyldig skattetrekk		82,351,995	79,727,435
Skyldige offentlige avgifter		29,373,501	24,373,076
Avsatte feriepenge r		156,624,469	156,035,622
Mottatt forskuddsbetaling	10	2,423,361	3,681,665
Annen kortsiktig gjeld	13	86,511,206	44,153,989
Sum kortsiktig gjeld		405,467,530	369,109,229
Sum gjeld		421,967,530	385,609,229
Sum statens kapital og gjeld		402,587,719	379,350,358

Årsregnskap 2018

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2018	31.12.2017
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger*	4,149,773,615	4,102,780,673
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-84,269,545	-61,746,768
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	63,234,785	62,796,105
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til avhendede anleggsmidler	0	-9,667
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader**	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre		
Andre poster som vedrører bevilgninger (spesifiseres)		
Sum inntekt fra bevilgninger	4,128,738,855	4,103,820,343
<i>*Vesentlige tildelinger kan spesifiseres på egne linjer.</i>		
<i>**Kun aktuell for virksomheter som ikke betaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	0
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	3,247,774	9,442,730
Tilskudd fra EU	7,019,731	2,346,095
Andre tilskudd og overføringer	0	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	10,267,505	11,788,825
Inntekt fra gebyrer		
Gebyrer	240,394,795	219,769,389
Sum inntekt fra gebyrer	240,394,795	219,769,389
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	0	0
Salgsinntekt, avgiftsfri)	0	0
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	2,308,785	1,068,911
Sum salgs- og leieinntekter	2,308,785	1,068,911
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	1,000	-8,000
Andre inntekter		1,091,671
Sum andre driftsinntekter	1,000	1,083,671
Sum driftsinntekter	4,381,710,940	4,337,531,138

Årsregnskap 2018

Kapittel og post	Kontantprinsippet				Periodiserings - prinsippet
	Utgiftsbevilgning (samlet tildeling)	Inntektsbevilgning	Rapportert inntekt	Maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring	Inntektsført bevilgning
0061.01	112,996,000			112,996,000	
0410.01/3410.02/03	2,545,037,409	25,017,000	31,289,099	2,520,020,409	
0410.22	7,723,000			7,723,000	
Regelstyrte poster *	2,315,827,000			2,315,827,000	
Sum				4,956,566,409	4,128,738,855

Denne tabellen viser mottatte bevilgninger etter kontantprinsippet sammenholdt med inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet etter periodiseringsprinsippet.

Kolonnen for utgiftsbevilgning består av bevilgninger overført fra foregående budsjettår og årets bevilgninger, redusert for avgitte belastningsfullmakter. Kolonnen for inntektsbevilgning viser eventuelle inntektskrav, og beløpet reduserer grunnlaget for inntektsføring. Kolonnen for rapportert inntekt viser inntekter rapportert til statsregnskapet ved årsslutt. Ved beregning av maksimalt grunnlag for inntektsføring er utgiftsbevilgningen redusert med det laveste av beløpene i kolonnen for henholdsvis inntektsbevilgning eller rapportert inntekt.

Inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet kan normalt ikke overskride beløpet som fremgår i kolonnen maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring. Inntektsført bevilgning i virksomhetsregnskapet følger prinsippet om motsatt sammenstilling. Det vil si at inntekt fra bevilgning skal sammenstilles med påløpte kostnader i perioden. Mottatte belastningsfullmakter er inntektsført med trukket beløp.

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2018	31.12.2017
Lønn	1 354 619 279	1 290 749 641
Feriepenger	163 041 363	159 951 335
Arbeidsgiveravgift	235 305 599	226 420 323
Pensjonskostnader**	164 833 044	161 341 693
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-47 931 231	-42 241 469
Andre ytelser	135 862 992	138 260 964
Sum lønnskostnader	2 005 731 046	1 934 482 487

Antall årsverk	1768	1 794
-----------------------	-------------	--------------

* Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

** Nærmere om pensjonskostnader

For virksomheter som er omfattet av rundskriv R-118:

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2018 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2017 var 12,0 prosent.

Beregningen av årsverk i personalsystemet er gjort etter følgende forutsetning:

Årsverkberegningen reduseres ikke av ferieuttak eller avspasering av fleksitid, overtid/reisetid til avspasering

Årsverkberegningen reduseres for alt annet fravær ≥ 1 dag. Om fraværet/permisjonen er med eller uten lønn er uten betydning for beregningen

Årsregnskap 2018

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Forskning og utvikling	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	0	560 361 594	0	560 361 594
Tilgang i året	0	46 385 828	0	46 385 828
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	0	606 747 422	0	606 747 422
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	315 461 084	0	315 461 084
Ordinære avskrivninger i året	0	36 724 987	0	36 724 987
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0
Balansført verdi 31.12.2018	0	254 561 351	0	254 561 351

Avskrivningssatser (levetider)

Virksomhetsspesifikt

5-5 år /lineært

	Intranett digitalt arkiv*
Anskaffelseskost pr. 01.01.2014	5 100 000
Akkumulerte avskrivninger pr 01.01.2018	4 080 000
Ordinær avskrivning i 2018	1 020 000
Balansført verdi pr 31.12.2018 estimert	0

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært

*Eiendelen ble ved en inkurie ikke inkludert i åpningsbalansen, og føres derfor opp som eget punkt utenfor balanseoppstillingen.

Note 4 Varige driftsmidler

	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	150 000	624 934 883	625 084 883
Tilgang i året	0	37 883 716	37 883 716
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	-60 000	-60 000
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	150 000	662 758 599	662 908 599
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	125 500	524 446 684	524 572 184
Ordinære avskrivninger i året	6 500	26 503 297	26 509 797
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	-41 000	-41 000
Balansført verdi 31.12.2018	18 000	111 849 619	111 867 619

Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2018:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	20 000	20 000
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	-19 000	-19 000
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	1 000	1 000

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	368,886,860	363,840,395
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	11,218,553	9,107,636
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	89,381,811	85,806,548
Leie maskiner, inventar og lignende	16,662,924	17,939,135
Mindre utstyrsanskaffelser	22,306,644	12,132,656
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	19,965,487	13,890,872
Kjøp av fremmede tjenester	1,440,536,179	1,490,584,592
Reiser og diett	143,892,079	156,300,988
Tap og lignende	546,823	-119,690
Øvrige driftskostnader	199,328,631	190,746,088
Sum andre driftskostnader	2,312,725,991	2,340,229,220

Oversikt over årlige leibeløp i henhold til leieavtaler*

	<i>Varighet mellom ett og fem år</i>	<i>Varighet over fem år</i>	<i>Sum</i>
Husleieavtaler	68,580,190	300,306,670	368,886,860
Leieavtaler knyttet til immaterielle eiendeler	932,479		932,479
Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler			0
Øvrige leieavtaler	2,764,825		2,764,825
Sum leieavtaler			372,584,164

* Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2018	31.12.2017
Finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	182	633
Utbytte fra selskaper	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	182	633
Finanskostnader		
Rentekostnad	19,173	19,487
Nedskrivning av aksjer	0	0
Valutatap (disagio)	128	4,474
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	19,301	23,960

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Avregnet med statskassen

	31.12.2018	31.12.2017	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	254 561 351	244 900 510	9 660 841
Varige driftsmidler	111 867 618	100 512 699	11 354 919
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-366 428 969	-345 413 209	-21 015 760
<i>Sum</i>	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	26 936 416	24 229 608	2 706 808
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	8 903 914	9 363 511	-459 597
Bankinnskudd, kontanter og lignende	318 420	344 030	-25 611
<i>Sum</i>	36 158 750	33 937 149	2 221 601
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-16 500 000	-16 500 000	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	-16 500 000	-16 500 000	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-48 182 997	-61 137 442	12 954 445
Skyldig skattetrekk	-82 351 995	-79 727 435	-2 624 560
Skyldige offentlige avgifter	-29 373 501	-24 373 076	-5 000 425
Avsatte feriepenger	-156 624 469	-156 035 622	-588 847
Mottatt forskuddsbetaling	-2 423 361	-3 681 665	1 258 304
Annen kortsiktig gjeld	-86 511 206	-44 153 989	-42 357 218
<i>Sum</i>	-405 467 530	-369 109 229	-36 358 301
Avregnet med statskassen*	-385 808 780	-351 672 080	-34 136 700

Finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*. Finansieringen av nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld fremgår som hovedregel av regnskapslinjen *Avregnet med statskassen*.

Avstemming av endring i avregnet med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-4 724 201 381
Konsernkonto innbetaling	462 928 243
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	-4 261 273 138
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	-1 188 160
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	4 149 773 615
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-233 225 451
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	379 669 446
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (underkonto 1996)	-19 000
Andre avstemningsposter (spesifiseres)	399 388
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	34 136 700
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen *	34 136 700

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor.

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2018	31.12.2017	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	254 561 351		254 561 351
Varige driftsmidler	111 867 618		111 867 618
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-366 428 969		-366 428 969
<i>Sum</i>	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	26 936 416	0	26 936 416
Andre fordringer	8 903 914	-15 350 468	24 254 382
Bankinnskudd, kontanter og lignende	318 420	318 420	0
<i>Sum</i>	36 158 750	-15 032 048	51 190 798
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-16 500 000	0	-16 500 000
<i>Sum</i>	-16 500 000	0	-16 500 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-48 182 997	0	-48 182 997
Skyldig skattetrekk	-82 351 995	-82 351 995	0
Skyldige offentlige avgifter	-29 373 501	0	-29 373 501
Avsatte feriepenger	-156 624 469	0	-156 624 469
Mottatt forskuddsbetaling	-2 423 361	-2 423 361	0
Annen kortsiktig gjeld	-86 511 206	-9 469 413	-77 041 793
<i>Sum</i>	-405 467 530	-94 244 769	-311 222 761
Sum	-385 808 780	-109 276 817	-276 531 963

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2018	31.12.2017
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	-1,188,160	-1,276,870
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	-1,188,160	-1,276,870

Note 9 Kundefordringer

	31.12.2018	31.12.2017
Kundefordringer til pålydende	28,783,239	24,229,608
Avsatt til forventet tap (-)	-1,846,823	-1,300,000
Sum kundefordringer	26,936,416	22,929,608

Note 10 Mottatt forskuddbetaling

	31.12.2018	31.12.2017
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
Internasjonale prosjekter EØS	2,423,361	3,681,665
Sum mottatt forskuddsbetaling	2,423,361	3,681,665

Note 11 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2018	31.12.2017
Forskuddsbetalt lønn	17,416	41,481
Reiseforskudd	12,000	82,181
Personallån	224,146	669,818
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte leie	30,551,695	33,951,516
Andre forskuddsbetalte kostnader	4,133,038	5,122,440
Andre fordringer	-26,034,382	-29,203,925
Sum andre kortsiktige fordringer	8,903,914	10,663,511

Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2018	31.12.2017
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	0 *	0
Kontantbeholdninger	318 420	344 030
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	318 420	344 030

*se også note 38 »Oversikt over bankkontoer per 31.12 utenfor statsregnskapet»

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2018	31.12.2017
Skyldig lønn	-200 273	-237 539
Annen gjeld til ansatte*	69 239 845	30 609 037
Påløpte kostnader	7 402 220	4 572 133
Avstemningsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	0
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld**	10 069 414	9 210 358
Sum annen kortsiktig gjeld	86 511 206	44 153 989

*Saldo består av ansattes fleksitid, reisetid, overtid, - verdsatt til gjennomsnittlig timepris.

**Saldo består i hovedsak av skyldig arveavgift til Skatte- og avgiftsregnskap, samt forskuddsbetalte beløp fra eksterne oppdragsgivere for jordskiftedomstolenes vernesaker/sideutgifter.

Riksrevisjonen

Vår referanse 2018/00851-22

DOMSTOLENE I NORGE
Org. nr.: 984195796

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Domstolene i Norges årsregnskap for 2018. Årsregnskapet består av ledelseskommmentarer, oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 4 262 690 294 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 0 kroner, og at summen av innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten er 1 188 160 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Domstolene i Norges årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2018 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2018, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Vi mener videre at årsregnskapet gir et rettvise bilde av virksomhetens resultat for 2018 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2018, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlige for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 29.04.2019

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur